

מול התאחדותנו

ידיד לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

כ"ח ניסן תשס"ח

קדושים

שנה י"ב גליון תקנ"ו

תוכן העניינים

לקח טוב.....עמוד ב'
דבש תמרים.....עמוד ג'
בשפתי צדיקים.....עמוד ה'
פרפראות לחכמה.....עמוד ו'
ודרשת וחקרת.....עמוד ט'
פניני התורה.....עמוד י"א
תיקון קוראים.....עמוד י"ג
חוקים להורותם.....עמוד ט"ו
הילולא דצדיקא.....עמוד י"ז
משולחן מלכים.....עמוד י"ח

קול יסודי התורה

21721 - 03.6171120

מס'	שיעור השבוע הבעל"ט
71 ¹	יום ראשון גיטין דף ע"א.
71 ²	יום שני גיטין דף ע"א.
72 ¹	יום שלישי גיטין דף ע"ב.
72 ¹	יום רביעי גיטין דף ע"ב.
73 ¹	יום חמישי גיטין דף ע"ג.
ער"ש ושכ"ק - חזרה	

7.00	זמן הדלה"ג	8.20	ס"ז קר"ש א'
8.35	זמן מוצע"ק	9.11	ס"ז קר"ש ב'
אבות פ"א - מברכים אייר - ר"ח יהיה ביום ב' וג'			
המולד: יום ב' בשעה 10.18 עם 8 חלקים			

קדושים תהיו כי קדוש אני

טיפות זיעה נטפול מעל פניו המיוגעות של הכפרי כאשר עבד בתוך שדהו בחריש וכשבהמתו עוזרת לו בעבודתו הקשה בהרישת הקרקע וכך זכה לבסוף לראות ברכה בעמלו ולכלכל את ביתו על מי מנוחות.

ביום בהיר אחד נאבדה בהמתו ממנו וכל החיפושים אחריה עלו בתוהו, הכפרי הסתובב לו עמוף ביגון קודר ואובד עצות כי נשבר מטה לחמו ומוי יעזור לו בכל עבודתו בשדה, להביא טרף לביתו.

בעבור זמן מה גילה הכפרי לתדהמתו שבהמתו נמצאת בחצר חבירו, תיכף ומיד קפץ לשם בכדי לקחת את שלו ולהביאה לתוך שדהו, כראות השכן את מעשהו צעק עליו: גנב, האיך אתה מעזי ליכנס לתוך חצר חבירך שלא ברשות וליגנוב משם את בהמתו...

הלה השיב לו כי בהמה זו שלו היתה ונאבדה ממנה ורק עכשיו הבחין שהיא נמצאת בתוך שדה זו, על כן רוצה הוא להחזיר את אבידתו, השכן התכחש ואמר: לא דובן ולא יער, בהמה זו שלי היתה מימים ימימה...

הכפרי שהיה בטוח בטענתו, הציע לשכינו לערוך נסיון בשל מי הצדק, ופנה ואמר לו: הבה נפתח את שער החצר, והיה אם הבהמה היא אמנם של בעל החצר שבה היא נמצאת עתה, הרי בוודאי שהיא תשאר במקומה, אכן היא תמהר לצאת ותלך לחצרי שאליו היא הורגלה זה זמן רב, אזי זה סימן וראיה שהצדק עמדי ואקח אותה מן הדין.

בלית ברירה הסכים השכן להצעת חבירו, ואמנם עד מהרה הוברר שמקומו של הבהמה היה בחצר הקודמת והיא מיהרה אל מקומו הראשון שאליו היתה רגילה מימי קדם.

והנמשל מובן, ישראל עם קדושים אוהבים את התורה ומצוותיה, אלא שהם דחופים וסחופים מעמל הפרנסה הרובצת עליהם בכל ימות השבוע, לכן במשך ימות השבוע כמעט ואין זמנם בידם לעסוק בלימוד התורה הקדושה, אולם מקומם האמיתי אינו בתוככי החומריות, נפשם עורגת ומבקשת להגיע אל ה' ולטעום מתענוג הרוחני של התורה"ק.

כאשר בא שבת בא מנוחה נפתחה הדלת בפניהם וישראל עם קדושים ממהרים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות כדי ללמוד תורה ולמלא את נפשם השוקק בתורת ה', אזי הוברר הדבר למפרע שהם אינם שייכים לעולם התוהו של החומריות.

והוא הדבר אשר אמר הכתוב "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוכם" והנכם חלק אלוקי ממעל, והראיה הוא "את שבתותי תשמורו" שאע"פ שבימות החול לא ניכר עליכם הקדושה, מ"מ בשבת קודש כשאין דאגת הפרנסה מכרסמת בליבו יוכל כל אחד להיטהר ולהתקדש בקושה של מעלה.

לקה טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

וכרמך לא תעולל. פי' אל תלכך בחטאים
את כרם ה' בית ישראל, כדרך העולל.
(דגל מחנה אפרים)

☆

לעני ולגר תעזוב אותם אני ה'
אלוקיכם. בכך שתרממו על העני והגר,
מדה כנגד מידה תעוררו רחמי שמים על
ישראל. (אך פרי תבואה)

☆

לא תשא פני דל. פי' לא תשא אין לך
להתנאות שהרי אינך אלא פני דל.
(ירמיהו בשרה)

☆

הוכח תוכיח את עמיתך. י"ל על פי מה
דביאר בספד"ק נועם אלימלך דרך הצדיק
להוכיח בני אדם ע"י שמפרט חטאיהם ותולה
אותם בעצמו ועי"ז הוא מכניס בלבם יראה
ושבים מעוונותיהם, וכן ה" דרכו בקודש
כידוע, והוא הוכח את עצמו ועל ידי זה תוכיח
את עמיתך, שיתעורר לשוב בתשובה, ולא
תשא עליו חטא שלא יתבייש כלל.
(אמרי יוסף)

☆

ואהבת לרעך כמוך. ברש"י אמר ר'
עקיבא זה כלל גדול בתורה, מאחר שכל
יהודי יש לו אות בתורה, לפיכך כאשר
ישראל הם באחדות מתחברים האותיות
ונעשים כלל גדול בתורה. (פית אהרן)

☆

מפני שיבה תקום והדרת פני זקן. ע"ד
שאמרו חז"ל, אשרי ילדותינו שלא ביישה
את זקנתנו, שעשו מעשים טובים בילדותם
שלא לבייש ימי זקנתם, וכמו כן ירמו הכתוב
מפני שיבה תקום שתראה ליתן תקומה
בימים שהם לפני השיבה, והיינו ימי
השחרות והילדות, ועל ידי זה והדרת פני זקן
תחדר את ימי הזקנים. (דעת משה)

בליל שבת קודש זו
תתקיים ה"באטע" לאנ"ש
בבית הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א
בשעה 11.45

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי
תשמור. הצדיק צריך לעבוד את הבורא
ית' בשני מדריגות לחשוב ולראות תמיד
רוממות קל וגדלותו ומאידך לחשוב ולראות
תמיד בשפלותו, והוא כוונת הפסוק איש אמו
ואביו תיראו היינו שיתבונן מאין מוצאו והוא
שפלות עצמו, ואת שבתותי תשמור היינו
רוממות קל והוא חידוש העולם. (נועם אלימלך)

☆

אמו ואביו תיראו. הדרך לקדושת הגוף
היא תיראו דהיינו יראת ה', לפי שעל ידה
מתעלה אף חלק האב ואם שבו. (אמרי קדוש)

☆

אמו ואביו תיראו ואת שבתותי
תשמור. הסמיכות בין מורא אב ואם
לשבת, מורה על כך שבשבת זוכה האדם
לבח"י בן להשי"ת שהוא אב לישראל.
(אהבת שלום)

☆

אמו ואביו תיראו ואת שבתותי
תשמור. הסמיכות בין מורא אב ואם
לשבת, לומר דכשם שאביו ואמו של האדם
מעניקים לו חלק הגופני כך השבת נותנת לו
את חלק הרוחני, שהשבת היא נשמת
הבריאה. (אגרא דכלה)

☆

ואת שבתותי תשמור. על ידי דביקות
בתלמוד חכם שהוא בח"י שבת זוכים
להתדבק בו ית' כמו שאמר הכתוב אני ה'
אלוקיכם. (אוהל ישכר)

☆

ואלחי מסכה לא תעשו לכם. שלא תעשו
צרכיכם הגשמיים אלהות. (דברי ישראל)

☆

לרצונכם תזבחוהו. זביחת הרצון העצמי
בבח"י בטל רצונך מפני רצונו, הוא לרצונכם
תזבחוהו, שזה עצמו הוא זבח הרצוני לפניו.
(זרע קודש)

☆

ובקצרכם את קציר ארצכם. עליכם
לקצור ולכלות את היצר, הקוצר ומכרית
אתכם, ארצכם, שרודף אתכם אחרי
הגשמיים והארציות. (תולדות אהרן)

דבר אל כל עדת בני ישראל. י"ל כל עדת
בני ישראל באחדות, רק בכך זה קדושים
תהיו, נותן להשיג קדושה. (אזהב ישראל)

☆

עדת בני ישראל. מאחר שעדת בני ישראל
וכל בי עשרה שכינתא שריא, לפיכך מוצה
הקב"ה שיהיו ראויים לכך ששכינתו תשרה
עליהם, קדושים תהיו, שהרי בגללכם הנני
מוכרח לשכון בקרבכם. (מי השילוח)

☆

עדת בני ישראל. ברש"י מלמד שפרשה זו
נאמר בהקלה מפני שרוב גופי תורה תלויין
בה. ר"ל במעם הקהל, שאי אפשר לאדם
שיזכה אל הקדושה, אלא אם כן שיתכנסו
יחד עם הקהל בעבודת ה', מפני שרוב גופי
תורה תלויין בה דהיינו תפילה בציבור
ודומיהן. (מאור ושמש)

☆

ואמרת אליהם קדושים תהיו. מעשיהם
הטובים של ישראל וקדושתם גורמים
להתגברות הקדושה למעלה כביכול, והוא
הפי' קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. (פעש"ט)

☆

קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקיכם.
משמעות קדושה זו היא הזמנה והכנה, שהרי
מצידו ית' אין שום מניעה להשפיע קדושה,
אלא שהדבר תלוי בהכשרת האדם לכך, והוא
פי' הפסוק קדושים תהיו כי קדוש אני ה'.
(מבשר דק)

☆

קדושים תהיו כי קדוש אני. רק קדושתו
ית' היא שלימה לכך כתיב קדוש מלא בו,
ואילו קדושת בני אדם היא תמיד חסירה לכך
כתיב "קדשים תהיו" חסר, שהרי יש למעלה
הימנה. (מדבר קדש)

☆

אני ה' אלוקיכם. לאמיתו של דבר אין
לקדושתו ית"ש שייכות לבני אדם, בהיותה
ללא גבול ולמעלה מהשגת אנוש, אך ברוב
רחמיו וחסדיו ית' כאשר ישראל עושים רצונו
ומתקברים לקדושתו, אזי אני ה' אלוקיכם,
שהוא ית"ש מכנה שמו וקדושתו עליהם.
(דברי חיים)

תודתנו וברכותינו לידידינו החשובים שהשתתפו בחוצאת הגליון

הר"ר ישראל יצחק ווייס לרגל הולדת בתו תח"י למזל טוב

ויח"ר שיזכו לרוות רב תענוג ונחת מכל יוצ"ח וכט"ם

רבש תמרים

בנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים, רבותינו הקדושים עצי התמרים

קדושים תהיו כי קדוש אני וכו'. ובתורת כהנים איתא אם מקדישים אתם את עצמכם מעלה אני עליכם כאילו קדשתם אותי, ויובן עפ"י אמרם ז"ל א"ר שהלך לכבוש את כל העולם תחת נבוכדנצר הרשע, אמר הקב"ה מי גרם לי שאהיה משמש לעיני עוונותיהם של ישראל. וביאור הדבר הוא לפי דברי רש"י עה"פ ועבדתם שם אלהים אחרים עין ואבן וכו', משאתם עובדים לעובדיהם כאילו אתם עובדים להם. וה"נ כן הוא דע"י שנתן הקב"ה ממשלה לנבוכדנצר הרשע שהיה עובד אלילים נעשה כביכול כאילו הוא משמש לעיני, דמשאתם עובדים לעובדיהם כאילו אתם עובדים להם. וזהו הביאור אם אתם מקדישים עצמכם מן החטאים להיות קדושים לה' אלקיכם, מעלה אני אליכם כאילו קדשתם אותי, כי ע"י בניי גם הקב"ה מופרש מע"י דמאחר שאינם חוטאים אינו צריך ליתן מלכות וממשלה לעובדי אלילים. (דברי יואל)

☆

קדושים תהיו וכו'. במדרש איתא זה שאמר הכתוב ואתם הדבקים לה' אלקיכם חיים כולכם היום, ואפ"ל עפ"מ"ש בנועם אלימלך עה"כ נפשי לה' משומרים לבוקר וכו', כי האנשים שאין להם שכל ובינה להשיג גדלות הבורא ועבדתו לעבדו באמת ובלבב שלם, רק הם מחברים עצמם אל אנשי צדק הוודעים

ומכירים גדלות הבורא ועובדים באמת, אזי נחשב להם כאילו גם הם עשו עבודתם שלימה כהצדיקים השלימים, וזהו נפשי לה' משומרים לבקר, פ"י כשאני מדבק עצמי לה' מחמת אותם אנשים הצדיקים השומרים ומצפים אל הקדושה והדבקות הנקרא בוקר, שומרים לבוקר, פ"י גם אנכי עם אותם השומרים לבוקר, ע"כ. והנה מצות קדושים תהיו נשגבה הוא מאוד ולא כל אדם זוכה להגיע אליה בשלימות הנרצה, ע"כ נאמרה פרשה זו בהקהל כי מן ההכרח שיהיו כל ישראל בהקהל יחד עם הצדיקים, ועי"ז יחשב להם כאילו נתעלו כולם במעלות הקדושה. ולזה הסמך הפסוק ואתם הדבקים וכו' כי על פסוק זה דרשו חז"ל וכי אפשר לידבק בשכינה אלא כל המדבק בתלמידי חכמים כאילו מדבק בשכינה. ובא לתלמידינו שע"י שיהיו דבקים בתלמידי חכמים יזכו כל ישראל להגיע למדרגת קדושים תהיו. (ברך משה)

☆

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו. פירש"י סמך שמירת שבת למורא אב, לומר אע"פ שהזהרתך על מורא אב אם יאמר לך חלל את השבת אל תשמע לו, והקשה החוקוני למה איצטרך קרא שאם אומר לו חלל שבת אל ישמע הרי בלאו הכי מאחר דאביו מצווה לחלל שבת הוא רשע וק"ל שאם היה אביו רשע

פטור מכבוד אב. ויש לומר בהקדם דברי הכלי חמדה לבאר שיטת הרשב"א דס"ל דמלאכה הנעשית לצורך מצוה הוי מלאכה שאין צריכה לגופה משום דק"ל מצות לאו ליהנות ניתנו ולכן לא הוי מלאכה הצריכה לגופה דהא אסור ליהנות מאותה מלאכה. והנה ברש"י כתב בטעם דמצוות לאו ליהנות ניתנו, כי לא ניתנו אלא לעול על צוואריהם. ומעתה י"ל דמה שאמרו חז"ל מצוות לאו ליהנות ניתנו הוא רק על אותן מצוות שעושין חוקים ומשפטים בלי טעם ולא ניתנו אלא לעול על צוואריהם וע"כ אסור ליהנות מהם. אבל על המצוות שהם שכליות כמו כיבוד אב וכדו' הרי לא ניתנו לעול על צווארינו דהא הדעת סובלת על כן מותר ליהנות מהם, ונמצא דעשיית מלאכה לצורך מצות שכליות הרי זה מלאכה שצריכה לגופה דהא מותר ליהנות ממנה, ומיושב שפיר דברי רש"י כי אב המצווה את בנו לחלל השבת כי סובר דהוי לצורך מצוה ולא ליהנות ניתנו והוי מלאכה שאצ"ל, ובאופן כזה לא מכוון האב לעבור על איסור תורה ולאו רשע יקרא וחייב הבן בכבודו, קמ"ל קרא דאפילו הכי אל ישמע לו, משום דסוף כל סוף הרי הוי מצוה שכלית ומותר ליהנות ממנה ואם כן הוה מלאכה הצריכה לגופה וחייב עליה.

(כ"ק מרן רבינו הגדו"ק שליט"א)

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' אברהם זאב כה"ל

בן ר' פנחס יודא ז"ל

גלב"ע ב' אייר

ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' משה חיים דוד וויזשניץ ז"ל

בן ר' יו"ט ז"ל

גלב"ע כ"ח ניסן תשס"ה

*

הונצה ע"י בנו וידידנו

משה"ר יעקב הלוי וויזשניץ הי"ד

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

לישרים נאווה תהילה

בתודה ובהערכה, אנו מביעים בזה רב ברכה, קדם הני עסקנים יקרים וחשובים, כלם ברורים ואהובים,
אשר פה בשמותם המה נקובים, הן המה אשר לקחו על עצמם המשא הקודש,
לערוך שמחות הבר מצוות לאנ"ש במנוחת הנפש,

בראש ובראשונות, ידידינו היקר ברוך הכשרונות,
הר"ר יודא ענגעל הי"ו

ואתנו עמו

הר"ר פסח אהרן גרינוואלד הי"ו	הר"ר מנחם צבי כהן הי"ו
הר"ר יהודה ארי' היימליך הי"ו	הר"ר דוד שלמה וואנחוצקער הי"ו
והר"ר דוד יואל קליין הי"ו	

מה' ישאו ברכה, עונג וגם שמחה, בשפע ובהצלחה, וכל טוב סלה.

ובכן פונים אנו לכל מי שרוצה לערוך
שמחת בר מצוה באופן נאה ומכובד
ומבלי שום הוצאות מיותרות

יפנה אל:

הר"ר יהודה ארי' היימליך הי"ו
בפלאפון מס': 052.7636852

בכבוד רב

הנהלת הקהילה

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

כמוך, וכשתגיע למעלה רמה זו אז אני ה' אומר השי"ת גם אני מבקש לשרות בתוכם שתאהבו גם אותי, וגם אני אהיה לכם לאוהב נאמן. (עירון קדישין)

לא תגנובו

המגיד מקעלם אמר, תמיד הי' הדבר מוקשה בעיני, מפני מה נאמרה בלשון רבים, עד שראיתי מעשה: מבית אשה אחת נגנבה תרנגולת, לא סיפרה האשה על כך לאיש אלא קמה והלכה אל חצר הסמוכה ונטלה לעצמה תרנגולת מן התרנגולות שהיו שם, משראתה בעלת חצר זו שנגנבה תרנגולת ממנה, קמה והלכה אף היא לחצר אחרת ונטלה לעצמה תרנגולת, וכך נמשכה השלשלת, עד שבאה אשת איכר מקצה העיר וצעקה שנגנבה תרנגולת ממנה, ואז הוחזר לי שכך הוא בכל העולם, שבשעה שראובן גונב משמעון, קם שמעון וגונב מלוי, ולוי מיהודה, ועי"ז גניבה אחת גורמת להרבה גניבות ולכן נאמר לא תגנובו, בלשון רבים. (גן יוסף)

קדושים תהיו כי קדוש אני

מסופר שהרה"ק ר' אברהם יעקב מסאדיגורא זצוק"ל נסע פעם לחוץ לארץ והיו עמו באכסניא כמה פוחזים וריקים ואמרו לו שיאמר להם תורה והבין שרוצים הם להתלוצץ ממנו, השיב להם הרה"ק מסאדיגורא: הנה בפרשתן אנו מוצאים שלשה פסוקים בזה אחר זה קדושים תהיו, איש אמו ואביו תיראו, אל תפנו אל האלילים, ובכל פסוק מסיים אני ה' אלוקים, ולכאורה צ"ב למה כתיב שלש פעמים אני ה', אך הענין הוא דהפסוק מדבר נגד שלשה כיתות של יהודים, צדיקים בינונים ורשעים, נגד הצדיקים אמר הכתוב "קדושים תהיו" שיקדשו א"ע במותר להם, ומסיים אני ה' אלוקים, ואח"כ מדבר נגד בינונים, כיבוד אב ואם ושמירת שבת, וסיים אני ה', ונגד הרשעים אמר אל תפנו אל האלילים, דהיינו להרשעים שאינם יודעים דבר על יהדותם אליהם התורה פונה ואומרת אל תיטשו את יהדותכם ואל תמירו את דתכם, ולפחות אל תפנו אל האלילים, ובכך אף אתם תהיו נחשבים יהודים ומסיים אני ה' אלוקים. (אור ישיר)

ואהבת לרעך כמוך אני ה'

הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע נשא משלו: מעשה בשני אוהבים נאמנים אשר נפשם היתה קשורה באהבה רבה, והיו דרים רחוק אחד מהשני, פעם העלילו עליה נורא על אחד מהם, ונגמר דינו בבית המשפט ליהרג, וכפי מנהג המדינה בימים ההם הוכרז בחוצות שביום זה וזה יתלו את האיש ההוא על העץ, למען ישמעו ויראו, באותו יום הודמן גם אוהבו הקרוב אליו להיות שם, ובראותו כי זה הנידון הוא ידיד נפשו, החל לצעוק בקול רעש גדול, הניחוהו, הניחוהו לנפשו אדם זה נקי וחף מכל פשע, אני הוא זה שעשית את העול הגדול ולי מגיע העונש והמיתה, כשאך הבחין הנידון באוהב נפשו הצועק מרה, לא היה יכול שוב לעצור ברוחו, ולמרות שעד עתה הכחיש את אשמתו, החל לזעוק לעומתו, לא כן כי דובר שקרים הוא האיש הלזה, אני הוא האשם והחייב מיתה, מבוכה גדולה שררה במקום ועד מהרה הגיעו הדברים לפני המלך, שאמר להביא אותם לפניו, ושאלם לפרש ואמיתת הדבר, שהרי זה ידוע שרק אחד עשה את הדבר, ולמה אם כן יחפזי הולת ליהרג בחנם או אז פתח השני ואמר יודע אני בחבירי שלא עשה שום עול, כי מכיר אני במזגו ומהותו הטוב שאינו מסוגל לדברים כמו אלה, ואין זה כי אם עלילת שוא ומדומים שהעלילו עליו אנשי בליעל, ומכיון שחיי תלויים בחיי חבירי, מוטב אם כן שאמות אני ולא אראה במיתתו, וכן טען לעומתו הנידון. ניכרים דברי אמת ונגעו הדברים בעמקי לב המלך, ופטר אותם לשלום בהוסיפו בקשתו לפניהם, בין שני אוהבים כמותכם, חפץ אני גם כן להיות שותף בברית אהבתכם, וסיים הצדיק בדברות קדשו, זה שאמר הכתוב ואהבת לרעך

סל מלא ברכות

ברגשי ידידות והוקרה, אשגר בזאת השורה, ברכת מו"ט בשפה ברוכה, קדם ידידי היקר הנודע לעז ולתפארה, מידותי היקרים לראשו עטרה, מקבל את כל אדם בסבר פנים ואורה, תורה יר"ש וחסידות אצלו שזורה,

הר"ר יושע פאליק שווארץ הי"ד

לרגל שמחתו בהולדת בנותיו שתחי'
למזל טוב

ותהי נא ברכותינו לראשך עטרת, שתזכה לגדלן ולחנכן על מבועי התורה למשמרת, ותרווה מהם רב תענוג ונחת לתפארת, וכל טוב סלה

המאהל בידידות ובהוקרה
דוד יואל קליין

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

יעננו ביום קראינו

אנשי שלומינו קהל עדתינו, אנא עוררו נא, התעוררו נא, חלו נא פני דר עליון
בתפילה ובתחנונים, ושפכי כמים לבכם נוכח פני מלך מאזין שוועה

ביום ראשון הבעל"ט

ערב ראש חודש - עת רצון

נתאסף כולנו אנשי שלומינו ובחורי המד שיחיו

בעצרת תפילה רבתי

לאמירת כל ספר תהלים בציבור

לעזר רחמי שמים עבור שלשת הבחורים שיחיו הנאנקים באדמת נמר ל"ע ומצפים לישועת ה'

בשעה 5.45 אחה"צ

בבית מדרשינו בשיכון

והן קל כביר לא ימאס תפילת רבים וישמע שוועתינו להוציאם מאפילה לאורה במהרה

הנהלת הקהילה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

פרפראות להכמה

תעבור על "לא תגזול" והשכיר ואשתו יחשבו שהוא מתכוין לגזול השכר ויקללו חרש ויעברו על הלאו "לא תקלל חרש" ויעבור הבעה"ב על הלאו "לפני עור לא תתן מכשול". (תפארת יונתן)

☆

וערלתם ערלתו את פרינו. איתא במדרש (ויקרא כ"ה ב') מי יגלה עפר מעיניך אדם הראשון שלא יכולת לעמוד על צויו שעה אחת והרי בניך ממתינים לערלה ג' שנים, א"ר הונא כד שמע בר קפרא כך אמר יפה דרש ר' יהודה בן אחותי הה"ד (ויקרא יט) וכי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל, וי"ל דהנה האבן עזרא כתב הטעם לאיסור ערלה כי הפרי הבא עד ג' שנים אין בו תועלת ומויק כאילו יש בה ארס, והשתא אין תימה על אדם הראשון למה אכל מעץ הדעת ולא המתין ג' שנים כי אותו העץ לא היה בה ארס כדכתיב "כי תאווה הוא לעינים וטוב למאכל", אכן לפי הטעם של האע"ז היה צריך לאסור גם כשבאו אבותינו לארץ ומצאו נטוע ובמשנה אמרו (ערלה א' ב') עת שבאו אבותינו לארץ מצאו נטוע פטור, אלא ע"כ גזירת הכתוב לכן שפיר תמה המדרש "מי יגלה עפר מעיניך אדם הראשון הה"ד (ויקרא יט) וכי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל".

☆

ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך לקצור. וקשה מה שהתחיל בלשון רבים "ובקצרכם" ומסיים בלשון יחיד "פאת שדך", וי"ל איתא (פאה ב' ח') קצר חציה ומכר חציה הלוקח נותן פאה לכל, ומבואר דאם יש שני קוצרים וקצר הראשון החצי והשני גמר הקצירה השני מניח פאה על הכל, לכן התחיל בלשון רבים "ובקצרכם" שהיו שני קוצרים ומסיים "לא תכלה פאת שדך" בלשון שהלוקח חייב בפאה על הכל. (קנאת פנחס)

☆

לא תגנובו. ופרש"י אזהרה לגנוב ממון אבל לא תגנוב שבעשרת הדברות אזהרה לגנוב נפשות, וי"ל דהנה אמרו חז"ל (סנהדרין פ"ז) לא תגנוב בגונב נפשות מדבר, וכיון דכתיב בלשון יחיד נלמד משם כי שנים שגנובו את הנפש ומכרו פטורים ממיטה אבל כאן שדברה תורה בגניבת ממון הדין הוא (ב"מ ח') שותפים שגנובו חייבים ופירש"י האחד הוציאה מרשות בעלים לדעתו ולדעת חבירו, לכן כתבה התורה בלשון רבים.

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו. וי"ל דהנה אמרו חז"ל (שבת ק"ח) הרי שאמו ספרה איזה דבר שלא הי' צורך לה ואמר לה רשב"י שבת היום ושתקה, ונראה שמרומז בפסוק זה דהנה ידוע בשם הארז"ל שבתותי היינו שבתות של הקב"ה ומאיוזה דבר שבת הקב"ה מהדיבור כמו שנאמר בדבר ה' שמים נעשו ומוזה שבת ביום השבת ולפי"ז יובן סמיכת הפסוק אעפ"י שהזהרתיך איש אמו ואביו תיראו אעפ"י ואת שבתותי תשמרו להזהר מדיבור של חול שאם ישמע מאבותיו דיבור של חול בשבת מותר להזכירם ולומר שבת היום. (משמרת אלעזר)

☆

ואת שבתותי תשמרו. איתא בילקוט (שמות ל"א ש"ט) את שבתותי תשמרו למה נאמר לפי שהוא אומר לא תעשה כל מאלכה אין לי אלא דברים שהן משום מלאכה דברים שהן משום שבות מנין תלמוד לומר אך את שבתותי תשמרו להביא דברים שהן משום שבות, וי"ל ע"פ המדרש (ב"ר י' ט) בשר ודם שאינו יודע לא עתיו ולא רגעיו ולא שעותיו הוא מוסיף מחול על הקודש אבל הקב"ה שהוא יודע רגעיו ועתיו ושעותיו נכנס בו כחוט השערה, נמצא שבשבתותיו של הקב"ה אין תוספת מחול על הקודש כדאיתא "דברים שנבראו ע"ש בין השמשות, לכן היה קשה לילקוט אמר קרא "את שבתותי תשמרו" היינו השבתות של הקב"ה הלא הקב"ה לא שבת בין השמשות ואילו אנחנו מצויים על שביתה בביה"ש על כן אמר המדרש שהכתוב בא לרמוז על דברים שהן משום שבות וכל דבר שהוא משום שבות לא גזרו בין השמשות וז"ש "את שבתותי תשמרו" היינו שבות דרבנן לשביתת הקב"ה הואיל ואינו מצוות בשמירתו של השבות אלא באותו זמן ששבת בו הקב"ה ולא בבין השמשות.

☆

לא תעשוק את רעך ולא תגזל לא תלין פעולת שכיר, לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשול. ונראה שכל הלאוין יש להם שייכות זה לזה שזה גורם לזה היינו "לא תעשוק את רעך" לשעה כמו שאיתא (ספרא קדושים) לא תעשוק את רעך זה הכובש שכר שכיר, כי לבסוף תבא לידי "לא תגזול" הא כיצד "לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר" כדאיתא (ב"מ ק"ב) כי בעה"ב טרוד עם פועלו ובזמנו הוא זכור אבל אם תלין תבוא לידי שכחה ואז

לטובת נשמת

כ"ק מרן רבינו משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעוועכי"א

עלה בסעודה השמימה ביום כ"ו ניסן תשס"ו לפ"ק

הונצח ע"י ידידיו החשובים כל אחד ואחד בשמו הטוב יבורך

הרה"ג ר' אלי' סימאן שליט"א, ר"מ בישיבה"ק

מוה"ר יוסף זאב וואלדמאן הי"ו

מוה"ר אליעזר דוד גליק הי"ו, אב"י בומס"ב"ג

אב"י בטראנמא יע"א

ועוד כמה מאנשי שלומינו החפצים בעילום שמם

בית המדרש דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א
זכרון מאיר – בני ברק

מודעה רבא לאורייתא

הננו מודיעים בזה לכל אנשי שלומינו הע"י
כי אי"ה ביום שבת קודש אחה"צ ילמד

הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

שיעור בפרקי אבות עתובל בדרוש פוסק ואגדה

בשעה 6.30 בדיוק בבית מדרשינו

בברכת שבתא טבא

הגבאים

גב. תפילת מנחה בשבתות הקיץ 20 דק' אחרי זמן הדה"נ

ברו"ך הוא מפי עליון

ביקרא דאורייתא, נשגב בהאי עידנא דחדוותא, כסא דברכתא, ומזלא טיבותא, לכבוד ידידינו
החשוב האי צנתרא דדהבא, מגיד שיעורין בהויות דאביי ורבא, נחמד למטה ואהוב למעלה,
מקשיבי שיעוריו מודים לשמו בתהילה, כשלמה עושה אורה,

הרב פנחס ברוך לעבאוויטש שליט"א

לרגל שמחתו בהכנס בנו הרב אברהם שלמה נ"י לעול התורה והמצוות

ותהי נא ברכותינו לראשך עטרת, שיזכה לתענוג ונחת לשם ולתפארת, ויוכל להמשיך בהרבעת
התורה, לתפארת קהילתנו המעטירה, מתוך שמחה ואורה, ובט"ס.

בברכת התורה

חבורת יסודי התורה

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

הדרשת והקרת

בקשיית מהר"י באסאן לחלק בין ספק ממון לספק איסור

האורים ותומים מביא קושיא זו בסגנון אחר קצת

האורים ותומים (קיצור תקפו כחן סכ"ג) הקשה למה אמרינן ספיקא דממונא לקולא וספיקא דאיסורא לחומרא, הרי בכל ספק ממון יש ספק איסור של גזל, ותיירץ על זה דאי נימא שנוציא הממון מראובן כיון שהוא ספק גזל, הרי יהיה ספק גזל לשמעון, וה"ה להיפך.

אמנם הקשה ע"ז דאפילו אם יש ספק איסור לשניהם, מ"מ אמאי לא נחייב את ראובן הנתבע לצאת ידי שמים ולא לטעון טענת קים לי, כי אפי' אם שמעון התובע אין לבו נוקפא, הרי ראוי לשמעון שיהיה לבו נוקפא, דבר זה לא שמענו שיהיה חיוב לצאת ידי שמים כלל.

חידושו של התומים דיש איסור גזל וודאי ולא גזל ספק

על כן כתב לחדש דהאיסור של לא תגזול ניתנה בתורה רק בוודאי גזל ולא בספק גזל, וא"כ בספק אין כאן איסור גזל רק שאלה ממונית.

ובשערי תורה (כלל א' פרט ג') מבאר דבריו דהיינו דווקא במקום שיש להנתבע חזקת מרא קמא או חזקת ממון, דאז אפילו אם אין לו חזקה המכרעת ממש שהוא שלו יש לו מעלת התפיסה ואז אמרי' המוציא מחבירו עליו הראיה ואז יוצא מידי ספק גזל, אבל כגון לקנות מגולן שכל דבר שברשותו יש ספק אם הוא שלו או שהוא דבר הנגזל או אין לו שום חזקה המסייע, אז הוא ספיקא דאיסורא ואזלינן בה לחומרא.

וע"ע בספר הנ"ל (דני חזקה כלל ט"ו) שמאריך להביא ראיות לחידושו של התומים שספק אינו איסור, והכיה ג"כ מטענת ברי ושמא שלא מצינו שיש חיוב לצאת ידי שמים, ואפי' אם יש חיוב אין ב"ד כופין על זה, ועל כרחך מטעם דכן הוא מצות התורה דבספק ממון אין איסור גזל.

ובאמת גם בקונטרס הספיקות (שם) ג"כ הקשה כעין ד' החת"ס המובא לעיל דקיי"ל כשמואל דאין חולקין בממון אחר הרוב אלא אחר המוחזק, ולבאורה הרי הוא גם ספיקא דאיסורא, ותיירץ בד' התומים הנ"ל.

השבות יעקב מחלק בין שוא"ת לקום ועשה

בברכי יוסף (ח"מ סי' כ"ה) מביא בשם חתש' שבות יעקב (סי' נ"א) שמחלק בין ממון שהוא בשוא"ת וע"כ נשאר ביד המוחזק או התפוס, משא"כ באיסור שהוא בקום ועשה, ועל כן לא אמרינן באיסור טענת קים לי שיעבור בפועל על ספק איסור.

ועוד תירץ דבממון איתא בחזרה דהיינו אם אח"כ יתוודע שהצדק עם התובע יכול לחייב את הנתבע להחזיר המעות, משא"כ באיסור שכבר עבר עליו, והוא מעוות שלא יוכל לחקק.

אמנם הברכ"י הקשה עליו דאי כל הדין הא משום דאיתא בחזרה א"כ הוי ליה עכ"פ לחייבו לצאת ידי שמים, ולא מצינו בטענת קים לי דין זה, וע"ע בתש"ו חת"ס (שם) שמחלק בין ממון לאיסור באופן נפלא, ואבכ"ל.

הנה ידועה קשיית הגאון מהר"י באסאן ז"ל (הובא בכנה"ג ח"מ סי' כ"ה) אהא דאמרינן דבדיני ממונות שייך לומר טענת קים לי, דהיינו אפילו אם לפי רוב הפוסקים הצדק עם התובע, יכול הנתבע לומר קים לי באותן הפוסקים דלא סבירא ליה הכי, והקשה א"כ למה באיסורא לא אמרינן טענת קים לי, ואי משום דאיסור יותר חמור, הרי בכל שאלה ממונית יש גם שאלת איסור משום לאו דלא תגזול. ותיירץ דבשלמא גבי איסור אפשר להחמיר ואז יצאנו מידי ספק איסור, אבל גבי ממונא לא שייך להחמיר, כי ממה נפשך אם נחמיר על הנתבע שצריך לשלם, הרי יש ספק איסור על התובע, ואי נחמיר על התובע יש ספק איסור על הנתבע, על כן אמרינן דאוקי ממונא אחזקתיה, והנתבע יכול לטעון טענת קים לי, עכ"ל.

בקונטרס"ס מביא תירוץ דהוי מדין חזקה

ובקונטרס הספיקות (כלל א' אות ו') מביא קשיית מהר"י באסאן כתב: שמעתי מחכמי דורינו שקושיא מעיקרא ליתא, כי בספק איסור כגון חלב וטריפות גם אזלינן בתר חזקות הן לאיסור והן להיתר, והכא נמי איכא חזקת ממון או חזקה קמיתא דהיינו שהיא ביד הנתבע.

אמנם הוא הקשה על זה, דאפילו אי נימא שחזקת מרא קמא הוי חזקה מכרעת, דהיינו שבי"ד מסתכלים על הבעל הממון כאילו הממון הוא בחזקת שלו כיון שהוא ברשותו, אמנם חזקת ממון וודאי אינו חזקה מכרעת דהיינו כששנים מתווכחים על חפץ אחד וזא אחד ותפס, אז בוודאי שאינו מכריע שכיון שהוא ברשותו הוא בחזקת שלו, ואעפ"כ מצינו שגם בחזקת ממון בלי חזקת מרא קמא אפשר להנתבע לטעון טענת קים לי, והרי התם לא הוי חזקה המכרעת כלל.

וויש לציין שהיא פלוגתא ידועה בין האחרונים אי חזקת ממון גרידא כגון תפיסה הוי מצד דין חזקה או שהיא רק מועיל מצד שיש כאן ספק ממון, וע"כ אמרינן המוציא מחבירו עליו הראיה, עיי' בקצוה"ח סי' ל"ד ונתיב"מ (שם) ומשובב (שם).

החת"ס הקשה על מהר"י באסאן דאין כאן ספק גזל

בתשו' חת"ס (י"ד סי' רמ"א) הקשה על תירוצו של מהר"י באסאן שאין כאן כלל ספק גזל, כי הרי ההלכה נקטינן כרוב פוסקים, וא"כ אם לפי רוב הפוסקים הצדק עם התובע, אי אפשר לבוא ולומר לו הוצא ספק גזילה מידך, כי אם רוב הפוסקים מצדידים לזכותו אין כאן כלל ספק גזל, משא"כ להנתבע שבא ואומר קים לי כסברת מיעוט הפוסקים, אז שייך לומר לו הוצא ספק גזל מידך, וא"כ הדרא קושיית המהר"י באסאן לדוכתא.

עוד הקשה לדעת דלפי תירוצו הנ"ל של המהר"י באסאן נמצא שכל מקום שיש טענת ברי ושמא, נימא לטוען טענת שמא הוצא ספק גזל מידך, ומשא"כ לטוען טענת ברי אין שום ספק. ונעיין בחי' הרי"ם (סי' ע"ה סק"ה) דכתב שאף שההוא טוען ברי לי, אעפ"כ ב"ד אין מאמינים לו ולדין הוי ספק, אכן בשער המשפט (סי' ט"ז) כתב שהטוען טענת ברי נאמן מדין ע"א נאמן באיסורין, דהרי הוי ספק איסור גזל, ובאיסור אדם נאמן על עצמו כדילפינן מספירת נדה.

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

מזל טבא וברכת הודאה

בשער בת רבים נביע דברי שבח והוקרה, לשם לתהילה ולתפארה,
וברכת מזל טבא, קדם הני תרי צנתרי דדהבא,

אשר חבלים נפלו להם בנעימים להיות הנחשונים הראשונים לדבר מצוה
בעריכת שמחותיהם בצמצום הוצאות
כפי תקנת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
אשר נשנו ע"י מורינו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א לשמחות אירוסין ובר מצוות

הלא המה

והרב ר'

חיים דוב בנעט

שליט"א

בשמחת הכנס בנו היקר ני"ו לעוהתוה"מ

הרב ר'

נפתלי צבי בראדי

שליט"א

בשמחת אירוסיו בתו הכלה הח' שתחי'

אשריכם! ממכם יראו וכן יעשו

זכות הרבים תלוי בכם, ובשכר זאת אך טוב וחסד ירדפוכם

ויה"ר שירבו כמותכם בקרב הקהילה, וישישו בשמחה בהרחבת הדעת ובגילה, עדי נזכה
לישועת ישראל ושמחתו בביאת גוא"צ ומלכינו מרן רביה"ק שליט"א בראשינו, בב"א.

החותמים ברגשי שמחה והערכה

הנהלת הקהילה

פנינים וחידושים בגמרא מס' גיטין הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה"

נו"נ ע"י אחד המגי"ש

פניני התורה

בזיעת אפיד תאכל לחם – לא יאכל אדם עד שיתחיל גופו להזיע

יוסף איעסק בריחא, ר' ששת איעסק בכשורי,
אמר גדולה מלאכה שמחממת את בעליה",
והרמב"ם מפרש דמיידי קודם אכילה שזה
לרפואה שיתחמם מקודם.

*

עבודה עם יגיעה עדיף

ובזה כתב בבן יהוידע (גיטין ס"ח) דעדיף לעבוד
עבודה שצריכים להזיע בהם, דבזה חוץ מזה
שמתפרנס מהמלאכה, הרי המלאכה רפואה
בשבילו.

וז"ל נראה יש מעלה במלאכה, שהאדם
מתפרנס בה, אך מעלה זו אינה דבוקה בגוף
המלאכה, אלא בשכר שלוקח האדם בעבודה,
אמנם היא צריך ג"כ לעשות יגיעה לגופו כדי
שיזיע, שבזה תהיה רפואתו, ולכן הוא עושה
מלאכה ומזיע ומתרפא, הנה המעלה הזאת
דבוקה בגוף המלאכה, ולכן רב ששת כשהיה
צריך להזיע בשביל רפואה, היה מתעסק בכשורי
שהיה צריך להסיע ממקום למקום, ואמר עתה
גדולה מלאכה זו שאני עושה, כי מלבד הרווחה
שיש לי מן העסק זה שצריך אני להסיע הכשורי
ממקום למקום, הנה זו המלאכה מחממת אותי,
ואני מזיע בזה, שנמצא יש לי תועלת מגוף
המלאכה שהוא היגיעה, שאני יגע כי בזה תהיה
רפואתי עכ"ל.

בהשקפה ראשונה חושב האדם כי המנוחה
הוא הטוב והעיקר לאדם, והעבודה הוא רק
הכרח בשביל להשיג צורכי גופו להביא טרף
לביתו, אבל לאמיתו של דבר אינו כן, כי
העבודה בעצמותה טובה והכרחית לבריאת
האדם וקיומו, ואף למי שיש לו כל צורכי חייו
מוכן ומזומן מבלי לעבוד, בכל זאת צריך הוא
לעבוד ולהתייגע בשביל בריאותו השלימה.

וכן כתב הרמב"ם (בפ"ד מהל' דעות ה"ד) "ועוד
כלל אמרו בבריאת הגוף, כל זמן שהאדם
מתעמל ויגע הרבה ואינו שבע ומעיו רפוי, אין
חולי בא עליו וכחו מתחזק, ואפילו אוכל מאכלות
הרעים, וכל מי שהוא יושב לבטח ואינו מתעמל
אפילו אכל מאכלות טובים ושמר עצמו עפ"י
הרפואה, כל ימיו מכאובים וכחו תשש עכ"ל.

עוד כתב (שם ה"ב) "לא יאכל אדם עד שילך
קודם אכילה עד שיתחיל גופו לחום, או יעשה
מלאכה, או יתיגע ביגע אחר, כללו של דבר
יענה גופו, ויגע בכל יום בבוקר, עד שיתחיל
גופו לחום, וישקוט מעט עד שתתיישב נפשו,
ואוכל, ואם רחץ בחמין אחר שיגע, הרי זה טוב,
ואח"כ שווה מעט ואוכל, עכ"ל.

*

וכתבו המפרשים דמקור דברי הרמב"ם הוא
הגמרא בסוגיא, דהנה איתא בגמרא (ס"ו) "רב

בשבח והודאה להשי"ת על כל הטוב והחסד אשר גמלני
שהחיינו וקיימנו והגיענו לשמחתנו בהולדת בנותי שתחי' למזל טוב

הנו להזמין בזה את כל ידידי ומכירי הע"י

לה"קידושא רבא"

שתתקיים אי"ה ביום שב"ק בבית מדרשינו בזכרון מאיר

ואי"ה ביום תת' ה' שמחה באהליכם אשיב לכם כגמולכם הטוב

ויצאנו מלחנה אבאבא אבאבא יחזקאל פאליק שווארץ

שיעורי תורה

ארגון שיעורי תורה

שעל ידי

התאחדות אברכים דחסידי פאטמאר

בנשיאות כ"ס מרן אדמו"ר הגה"ס שליט"א

סרית יואל - בני ברק

שיעורי תורה

לחן ולכבוד צב"י תפארה

בהוקרה ובהודאה, נשגב בזה ברכת מזל, טבא וגדיא יאה, מעומקא דליבאה, קדם מע"כ האן גברא יקירא, גרים באורייתא תדירא, מרביץ תורה, נודע לעז ולתפארה, ידעו ובקי, משעתו קב ובקי, נפתליי אילה שלוחה בעמודו במסירות לימינו, מהולל בשיעוריו חוקרים בקרב קהילתנו, גפי ישרים מרומים ונערץ, יקר מפנינים ומ"אגני חפץ",

הרה"ג ר' נפתלי צבי בראדי שליט"א

לרגל שמחתו באירוסיו בתו הרה"ש שתחי' למז"מ

עב"ג הבחור החתן החשוב מו"מ בתויר"ש כמר משה ווייס נ"י ממובחרי תלמידי ישיבתנו הק'

וערפה ברכתנו, קדם מע"כ ידידנו, יה"ד שיוכה לעמוד לימינו, וימשיך בהרצת התורה, מתוך שמחה ואהבה,

ומשמחתו אלו יושפע לו רב אושר ועושר, עדי נוכה לקול מבשר ואומר, בב"א,

הכו"ח בכבוד ובהערכה

הגבאים

KOLEL AVRICHIM ATZEI CHAM
DSATMAR

KIRYAS JOEL BNEI BRK

3 KISHAS YOM TOV ST. BNEI BRK

כולל אברכים עצי חיים
דיסאטמאר

קרית יואל בני ברק

רח' קדושת יום טוב 3 בני ברק

מיסודו של כ"ק מרן רביה"ק בעל ברך משה ז"ע - בהדרכתו והמשכת מ"מ כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

תודה וקול זמרה

בברכת התורה, נישא בזאת השורה, ברכת מזל טוב וכל שירה, קדם ידידינו היקר והנעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה, חביב בפי כל, צמיד בוא יבוא לעזרתנו לטובת החזקת הכולל, מכסת רגליו ויט שכמו לסבול, ועוד ידו נטויה להמשיך בפעליו הכבירים למענינו מחיל אכל חיל,

הר"ר יהושע פאליק שווארץ הי"ו

לרגל שמחתו הכפולה בעזוהשיית בהולדת בנותיו שתחי'

והברכה אחת היא

ולכבוד חוצנו ידידינו היקר והנעלה

לכבוד אביו ידידינו היקר והנעלה

ומנה"ר יעקב קליין הי"ו

ומנה"ר משה שווארץ הי"ו

ויה"ר מקמי שמיא, שתזכה להמשיך במעשיך הטובים לעלם ולעלמי עלמאי, ובשכר זאת תתברך בשפע ברכה והצלחה, תענוג ונחת ממנו ומכל המשפחה, מתוך אושר ועושר בהרחבה ובהרחה, עד ביאת מלכא משיחא, בב"א.

המברכים גברת התורה, בהודאה והוקרה

הנהלת הכולל

תגובות, הערות והארות מהכימות שנתקבלו מקוראי גליונינו החשובים

תיקון קוראים

ועוד הערה שבמדור צדיקיו יאמרו לו (עמ' פ"ה) הבאתם הסיפור באריכות מנאפאליון שקרא הרה"ק מקאזניץ זל"ה בתורה בפרשת יתרו במקום 'בול תבול' קרא 'נפול תפול'.

ראיתי מובא גירסא אחרת שנאפאליון הגיע בליל פורים בעת קריאת המגילה ואז אמר הרה"ק במקום 'נפול תפול' לפניו אמר תיבת 'נפול' בפת"ח תחת הנו"ן. ואח"כ נגש אל הרה"ק ובקש ממנו ברכה שאוביו יפלו לפניו, אמנם הרה"ק לא רצה להבטיחו רק בירכו בברכה סתומה.

עוד אדברה נא, במדור תמימיו יאמרו לו הבאתם הרבה סיפורים מצדיקים קדושי עליונים שעמדו תחת חלונם של אנשים תמימים ושמעו טעותיהם באמירת ההגדה, ופירשוהו בפירושים קדושים, האמת אגיד ולא אחד שמעולם היתה פליאה נשגבה בעיני האיך יצא להם להצדיקים בליל קדוש זו ללכת להטות אוזן קשבת לאמירת ההגדה מאנשים אחרים, אמנם לאחרונה שמעתי שבבעלזא היה המנהג שאחר עריכת ליל הסדר היו האדמו"רים יוצאים להסתובב על פני העיירה כדי להראות שהוא ליל שימורים, ואז יצא להם לשמוע אל הרנה מפי האנשים האלו, ואידך זיל גמור.

ואסיים בזה בברכה מרובה שהקב"ה יעמוד לימינכם שתוכלו להרבות להפיץ מעיינותיכם חוצה מתוך הרחבה ונחת וכט"ס המברך בהקרה והתפעלות עצומה - י. ש. וויליאמסבורג

❖ ❖ ❖

אל מע"כ עורכי גליון הנפלא קול התאחדותנו

הנני בדרך קצרה להגיש מנחת תודתי על גליונים אשר מלא תוכן עצום ושפע רב, אשר בכל שבוע ושבוע הנני מתעלס בה באהבים, ובפרט בגליון המהודר של חג הפסח, אשריכם מוכי הרבים!!

וכדי להראות שעיינתי בגליונים, רציתי להעיר על המשל שכתבתם במאמר המערכת, דענין זה מובא בספד"ק קדושת לוי על ר"ה, אשר בו הוא מבאר הענין שהתקיי"ש מזכיר את מעמד הר סיני, ומבאר עפ"י משל מעין המשל שכתבתם, והמעין שם ימצא נחת.

ואמרתי להציג על מה שכתבתם במדור חרוסת מהו ובו ליקטתם ליקוט נפלא על ענין החרוסת וטעמיה ורומייה, והבאתם שם דברי הרדב"ז שעל כן אין מברכים על חרוסת אשקב"ז על אכילת חרוסת, כי בזמן המקדש לא בירכו על החרוסת, לפי שאוכלה עם המרור דהוה דאורייתא והחרוסת אינה אלא מדרבנן, ולפיכך אף בזמן הזה שמרור מדרבנן, אין מברכין על החרוסת. ולענין צ"ע דאעפ"כ אי הוי מצוה יש לברך עליה, ואי אין מברכין על אכילה דרבנן, א"כ אם היו אוכלין אותה לחוד אין לברך עליה. וצע"ק.

אסיים בברכת הדיוט תחזקנה ידיכם ותוסיפו חיל בהפצת תורה וחסידות בקרב קהילתנו הק' עדי נגאל גאולת עולמים בב"א - א' הקוראים

לכבוד קול התאחדותנו מערכת החשובה והנכבדה

הנני בזה להביע יקרת וערכת גליונים החשוב החשוב בכל שבוע בכלל, ובימים הטובים בפרט. שבו אתם מצליחים להביא דברים חשובים וענינים שונים אשר מהנים את נפש קוראיהם, וממש עונג יו"ט היה להתענג בנועם זיו המאמרים החשובים מגליון חג הפסח העל"ט. כה לחי. כן תזכו להמשיך ולהפיץ תורות והדרכות אשר בו נוכל להשכיל ולהבין הדרך נלך בה. וארשה להעיר לכם שני הערות בגליון חג הפסח.

א] במדור שלא שינו את שמם (עמ' נ"ד) כתבתם כי מרן החתם סופר ז"ל קרא לבנו הבכור בעל הכת"ס ג' שמות אברהם שמואל בנימין, ולמעשה לא כן הוא, כי אם בתחילה נקרא בשני שמות 'שמואל בנימין' לבד, אך כידוע בהיותו בן ו' שנים היה חולה אנוש וכפסע היה בינו ובין רח"ל, וכבר הדליקו נרות לידו כנהוג, ואז הירבה החת"ס בתפילות רבות וכידוע שגם שלא אז להזכיר להשימח משה זיע"א שיתפלל עליו, ואז ניתוסף לו שם 'אברהם'. ואכן הבריא וגדל לבעל הכתב סופר. (וידוע שנרות אלו שהדליקו אז ליד מיטתו נתנו לו מתנה להבר מצוה, והיה חשיבות גדול אצל המשפחה, ועבר בירושה לבניו אחריו).

ב] במדור שלא שינו את לשונם (עמ' ס') כתבתם בשם בעל הקב חיים שכתב בשם מורו הרה"ק הייטב לב זיע"א, והאמת הוא שהוא היה תלמידו של הרה"ק הקדושת יו"ט ועליו כוונתו ולא על הייט"ל, וכידוע שבספריו הרבים והחשובים כגון קצה המטה על המטה אפרים ועוד הוא מביא כמה ענינים ומנהגים מהקדושת יו"ט.

(וגם הגאון בעל הקב חיים נולד בשנת תרל"ה, והיה בזמן פטירת הייט"ל בן שמונה שנים בלבד, כמו כן בימי הייט"ל עדיין לא נתפשט ונשתרש עוד לשון הטמא עברית בקרב ישראל). ואסיים מעין הפתיחה עלו והצליחו לזכות את הרבים להגדיל תורה ולהאדירה - ע. ב. ב"ב

❖ ❖ ❖

לכבוד מערכת קול התאחדותנו שיוחי

הקב"ה יזכי ואינה לידי את גליונים החשוב והנכבד בחג הפסח העל"ט, ומריחוק מקום אין די מילים בפי להביע גדול הערכתי והתפעלותי מהמאמרים החשובים רבי-התוכן, אשר ממש מהחל ועד כלה מלא בידעיות חשובות אשר כל הרואה אומר ברקאי, מה אמר ומה אדבר וכות היא ותפארת לקהילתנו הקדושה שמכין כותליה יוצאת אור"ה זו לישראל.

אמנם אעירה דבר קטן, שראיתי במדור שלא שינו מלבושם הבאתם קאפי"ע ממכתבו של הרה"ק רבי משה מקאברין זל"ה בענין המלבושים המובא בספר יסוד העבודה (סלאנים), והוא רק חלק מהמכתב, וכפי שציננתם שם בהאמרה, על כן רציתי להעיר בשם אמרות משה החדש מובא כל המכתב בשלימותו, ובלשונות אור צחצחות, ובוודאי ישמע חכם ויוסף לקח.

קמחא דפסחא "דרבינו יואל"

שע"י קהל יטב לב ד'סאטמאר בני ברק
בנשיאות ב"ק מרץ רבינו הגה"ק שליט"א

שיר וקול תודה

בהאי עידן דחווותא, נשגר בזה כסא דברכתא, קדם ידידינו החשוב לעילא מכל תושבחתא, עומד תמיד לימינו, מסור בלונ"ח לכל קדשינו, ובמיוחד הגדיל עשות לדלג על הערי"ם ולקב"ץ על הגבאוו"ת, להתרים נדיבי אחינו בני ישראל לטובת מפעלותינו הנשגבות, כל שבח אליו יאות,

הר"ר יהושע פאליק שווארץ הי"ד

לרגל השמחה בכפליים בהולדת בנותיו התאומות שתחי'

ותהי נא ברכותינו עטרת לראשך, שמשמחה זו יושפע תמיד שמחות באהליך, ותזכה להמשיך בפעולותיך, ותזכה לרב תענוג ונחת דקדושה, ומן השמים תתברך בכל ברכאן דנפישא, על פעולותיך המרובים במידה גדושה, אמן.

הכו"ח במזמור לתודה וברגשי גיל וחדוה

מפעל קמחא דפסחא

קול רינה ויהוש"ע

באותות הוקרה וידידות, אביע בשורות אחדות, ברכת מזל טוב ורב תודות, קדם ידידי היקר והנעלה איש חמודות, רב תבונות ונועם המידות, מזכה את הרבים בתורה ובחסידות, במעשי צדקה וחסד לו עשר ידות, תורה וחסד אצלו צמודות,

הר"ר יהושע פאליק שווארץ הי"ד

לרגל תת ה' שמחה במעונו בהולדת בנותיו שתחי' למזל טוב

יה"ר שיזכה לגדלן ולחנכן בתוך שאר יוצ"ח על מבועי התורה, מתוך שמחה ואורה, ואך ששון ושמחה יהי בביתו שורה, ובשכר מעשיו הטובים יתברך ברב חסד"א וברב נהור"א, וכל טוב סלה.

החותם למען שמו בידידות ובהערכה

דוד בן ציון וויינבערגער

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים, עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

דיני ספירת העומר

נערך ונסדר ע"י הרב וחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

אכילה קודם הספירה

כשמגיע זמן צאה"כ אסור לאכול נה"ה שאר מלאכות או לישון קצת] עד שיספור, ואפי' התחיל לאכול צריך להפסיק ולספור, מיהו אם התחיל לאכול קודם שהגיע הזמן א"צ להפסיק אלא גומר אכילתו וסופר אח"כ, (רמ"א סי' תפ"ט ס"ד), וחצי שעה קודם צאה"כ ג"כ אסור להתחיל לאכול (מ"א סק"א), אך אם ביקש מאיש אחר שיזכירו בהגיע הזמן, אפשר להקל להתחיל לאכול בהחצי שעה שקודם צאה"כ (כה"ח סק"ג) וה"ה כשי"ש לו מנין קבוע, ויש מקילין באופנים אלו גם אחר צאה"כ.

זמן הספירה

זמן ספירת העומר היא משתחשך, ולכן יש להקפיד לספור דייקא אחר צאת הכוכבים, (ובפרט לשיטת הראשונים הסוברים דספירת העומר היא מדאורייתא אף בזמן הזה). ולדין דנהגין כשיטת ר"ת צריך לספור דייקא לאחר זמן ר"ת, והמתפלל (מחמת איזה סיבה שהיא) לפני זמן ר"ת, יספור עם הציבור בלא ברכה פן ישכח אח"כ, ויחשוב בדעתו אם אזכור בלילה למנות אין אני רוצה לצאת בספירה זו וכשיגיע הזמן יספור בברכה, (שו"ע ומשנ"ב סעי' ג' בדין המתפלל מבעוד יום. וכן הדין לגבי ק"ש שצריך לקרות ק"ש עוד הפעם לאחר הזמן).

זריז ונשכר

מצוה להקדים בכל לילה לספור בתחילת הלילה משום "תמימות תהיננה" (שועה"ר סי"ג, והיעב"ץ בסידורו, ובמור וקציעה) וישתדל שיהיה קרוב לחצי שעה מתחילת הלילה (מורה באצבע להחיד"א), ואפי' מי שא"א לו בתחילת הלילה יקדים עכ"פ כל כמה דאפשר (כה"ח סק"ב).

ספירה לנשים

נשים פטורות ממצוה זו דהוי מ"ע שהז"ג, מיהא כבר שוי עליי חובה, (מ"א סק"א), וכמדומה דבמדינותינו לא נהגי נשי כלל לספור, ועכ"פ לא יברכו דבודאי יטעו ביום אחד (משנ"ב סק"ג), ועפ"י הזוה"ק אין לנשים לספור כלל (עמ"א שם ובדע"ת).

הנוסחאות קודם ואחרי הספירה

נהגו לומר קודם הספירה לשם יחוד וכו' הנני מוכן ומזומן לקיים "מצות עשה" של ספירת העומר, והרבה ערערו ע"ז דהא הרבה פוסקים ס"ל דספיה"ע בזה"ז דרבנן, והרמב"ם כתב שהאומר על מצוה דרבנן שהיא מדאורייתא עובר על בל תוסיף, וכן העירו על הנוסח "רבנו של עולם אתה צויתנו ע"י משה עבדך" לספור

ספירת העומר, אמנם בשער יששכר ודרחו"ש יישב הנוסח דכשיבנה ביהמ"ק ב"ב ויקרבו שתי הלחם בשבועות יהי ספיה"ע למפרע מדאורייתא, וזהו הכוונה יעו"ש, ונהגו לומר אחר הספירה מזמור אלוקים יחנונו ואנא בכח ורבש"ע (שועה"ר סי"א) ונהגו לאומרם בהמון ובהתפעלות הנפש (ערוה"ש סי"ו).

ספירה ביום

כתב מהרש"ל (ביש"ש סוף ב"ק בחילוקים שבין בני א"י לבני בב"ל) דבא"י סופרים ספירה בלי ברכה גם ביום, וכן בשו"ת מראה יחזקאל בשם מורו הרה"ק מוהרמ"מ מרימנוב שנהג לספור כמה פעמים ביום, וכן בבארת המים בשמו לזכור לפחות עשרה פעמים ביום, הספירה של היום וכן נהגו לכתוב באגרות למב"י, לפי שאסור להסיח דעתו מהספירה (מנחם ציון להרה"ק הנ"ל).

אם צריך לדעת המספר בשעת הברכה

צריך לידע קודם שמברך איזה יום הוא מהספירה כדי שידע על מה היא סופר, ובדיעבד יוצא אף אם בירך על דעת שיספור מה שישמע מחבירו אע"ג שבשעת הברכה לא ידע המספר יצא בדיעבד (שו"ע ס"ה ט"ז סק"ח שועה"ר סי"ט) וי"א דאף לכתחילה יכול לברך אף שאין יודע המספר אם בטוח שלא יהי הפסק "כדי דיבור" עד שיתוודע המספר כגון שמברך וסופר יחד עם חבירו (עיין חיי"א ושעה"צ סק"ז) ובשו"ת וישב משה ח"א סי' פ"ה פסק כן לדינא מטעם דאין זה דומה לברכת הנהנין שכאן הוא מודה ומשבח על המצוה ואינו משנה איזה מספר היום שבכל לילה מצוה יש).

שכח לספור

מי ששכח לספור בלילה ונזכר ביום, סופר בלא ברכה, ובלילה שלאחריו יכול לספור שוב בברכה, אבל אם שכח לגמרי לספור יום אחד דעת המחבר דסופר שאר הימים בלא ברכה (דנחלקו הראשונים בדין ספירת העומר דיש סוברים דאין ספירת הימים מעכבין זה את זה דכל יומא ויומא מצוה בפני עצמה היא, ויש סוברים דבעינן שבע שבתות תמימות דחדא מצוה היא, וע"כ בשכח לברך יום אחד סופר בלא ברכה). אמנם הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז זיע"א הורה שיכול לספור שאר הימים בברכה (ועי' באוצר החיים (פר') אמור מצוה ש"ז) שכתב דהצדיקים תלמידי הבעש"ט הנהיגו לספור להלאה בברכה. וכ"כ בספרו שולחן הטהור שאם שכח יום אחד סופר אח"כ בברכה, וכ"כ היעב"ץ בסידורו. דהעיקר כדעת רוב הראשונים דס"ל דיספור בברכה, וכן הי נהג להורות הגאב"ד הרמ"א פריינד זצוק"ל לספור שאר הימים בברכה)

ישמח משי"ה במתנת חלקו

בשבח להשי"ת ובהודאה, וברגשי גיל וחדוה עילאה, נשגר בזה ברכת מזל
טבא וגדיא יאה, מעומקא דליבאה, קדם מע"כ אבינו-חותנינו יקירנו, הצמוד
באהבה בקירות לבבינו, ומסור בלוי"נ למענינו, ומקבל את כל אדם בסבר
פנים ובאורה, חן וחסד על פניו שורה, נודע לעוז ולתפארה, עובר את ה'
ביראת ה' תמים, ועוסק בתורת משי"ה בנעימים,

הרה"ח ר' משה שווארץ שליט"א

ומנשים באוהל תבורך אמינו - חמותינו החשובה שתחי'

לרגל השמחה הכפולה, בעזר נורא עלילה

בהולדת הבנות שתחי' למזל טוב

אצל אחינו היקר והנעלה, מופלג בכל מידה ומעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה,

הר"ר יהושע פאליק שווארץ הי"ו

והברכה אחת היא ביותרת הכבוד לכבוד זקנתנו החשובה

מרת שווארץ שתחי' לאויס"א

ואלין מליא, יהון לרקיעא, שתזכו לראות ולרוות מכל יוצ"ח רב תענוג ונחת,
תורה וגדולה במקום אחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, בריות גופא
וברכה והצלחה בכל עת.

כעתירת וברכת בניכם " חתניכם, נכדיכם

עאיר צבי, אפרים, חיים, יואל, יעקב שרגא, נתן דוב, שווארץ

מיכאל הערשקאוויטש, יהודה ארי' היימליך

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא דצדיקא

הגה"ק רבי מנחם מענדל בהגה"ק ר' משה זי"ע מוויטעפסק
בעמח"ס "פרי הארץ" יומא דהילולא א' אייר (תקמ"ח)

יאלה תלדות

דאיש מקדש

בהגיע לפרקו נשא זוג' הרבנית מבנות וויטעפסק ושם השתקע בעיר ועסק בתורה ועבודה מתוך הדחק ולא ה' הפרוטה מצוי' בכיס, וכך עסק בתורה בהסתר ובהצנע לכת, אבל השגחה עשתה שלה, חבורת חסידי רייסן באו אל המגיד ואמרו לו היות וכמעט מן הנמנע לבוא בכל עת אל המלך, מפני סיבות שונות, או מפני דרך רחוקה וכדו' על כן מבקשים שימנה עליהם רב ומורה בגלולם שידריכם בדרך הבעש"ט, הרב המגיד נעתר לבקשתם והוא מסר להם חלוקא דרבנן, חגורת משי ומקל, ופקד עליהם שישעו לוויטעפסק וימסרו הדברים לרבי מענדלע והוא יהי' להם לראש, ולא פירט על איזה ר' מענדלע, הם יצאו לדרך ובאו לוויטעפסק, והתחילו לחפש אחר צדיק ר' מענדלע, ולא נמצא בכל עיר צדיק כזה, הם מסתובבים בעיר, ופגשו באשה אחת ושאלה להם על מבוקשם וסיפרו לה, אמרה להם שאין בעיר צדיק כזה, אולם מכירה היא אנשים מן השורה בשם זה, ובדרך אגב סיפרה להם שגם לחתנה נקרא כן, תשובתה נכנסה ללבם בהבינם דלא למגני איתרחיש להם אתתא דא, ושאלו להם אם אפשר להראות עם חתנה, הם פנו מיד לביתו ומצאוהו יושב ועוסק בתורה, והבינו מיד כי לו נתכוין רבם, ומסרו לו החפצים ואמרו לו: רבינו הק' המגיד ממעזריטש מינה אותך לרב ופטרון לחסידיו בגליל זה, עם גודל ענוותנותו נכנע ר' מענדל לפקדות רבו וילבש הכתונת ויחגור את האבנט ויקח את המטה בידו, ומיד קרן אור פניו ומורא גדול עלה עליהם ומיד נתבטלו לפניו, אחר זה נסע ר' מענדל לרבו המגיד, ואז קבלו בכבוד מיוחד, ובהפרדם נסע המגיד ללות עד הנהר שם פנה אליו המגיד ואמר לו: לימדני רבותינו "אין מושחין מלכים אלא על המעיין" ובכן הננו סומך אותך כעת למנהיג עדת ישרון פה אל המעיין, ויהי' שתהא מלכותך נובעת כמעין, ובאותו זמן גלה לו כי הוא ניצוץ חזקיהו המלך וברכו שבכל מקום ובאו יהי' לראש.

בשנת תקל"ז גמר בדעתו לעלות לאה"ק ולחונן עפרה, ונסעו אתו ציבור גדול מחסידיו כשלש מאות איש, חמשה חדשים לקח הנסיעה שהי' כרוך בסכנה וכמה נסים אירעו לו בדרכו עד שהגיע לחוף עכו, ומשם נסע מקודם לעיה"ק צפת אבל אח"כ קבע משכנו בעיה"ק טברי' ויסד שם את ישוב היהודי, וגם משם הפיץ תורתו לחי"ל עד יומו האחרון ר"ח אייר שנת תקמ"ח.

הגה"ק ר' מנחם מענדל מוויטעפסק זי"ע נולד לאביו הרה"ק ר' משה שהי' מבני היכלא קדישא של הבעשטה"ק, עוד משחר נעורו ניכר בו כשרונותיו המיוחדים במינם, ואף התמדתו היתה למעלה מרגיל, עוד בשנים ההם עת הי' יניק וחכים, כבר שמע תורה מפי המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע כי אז התגורר המגיד בטאריצין והרביץ תורה לילדי ישראל, ואף מנחם מענדל מסרו הוריו להמלמד הנאמן, ותדבק נפש הנער בנפש רבו וידלה ממנו מים חיים לרוות נפשו הצמאה לאביה שבשמים. פ"א בקומו מתלמודו לאחר שלמד יותר מכדי הרגילו, התהלך לו בגילופין כאשר כובעו שמוט על הצד, נגש אליו המגיד ושאלו מענדלעל הגד נא כמה דפים למדת היו, ענה שש דפים, שאלו שוב המגיד אם ע"י שש דפים נשט הכובע לצד לכמה דפים הנך זקוק ללמוד כדי להשמיט לגמרי את הכובע, הנער נעלב אולם דברי המגיד הללו אף שנאמר בצחות נכנסו עמוק ללבו והי' לו למורה דרך כל ימי חייו.

באחד מן הימים הציע המגיד לתלמידו היות שהוא נוסע לרבו הבעש"ט שיבוא ג"כ אתו באמר אליו שהתועלת מובטחת לו מנסיעה זו, בדרך אמר המגיד לתלמידו, היות וידע שכאשר יבוא אל הבעש"ט לא יוכל לקלוט את דברי תורתו, לכן מבקש מאתו שישים לב להקשיב לשמוע את הדברים ואחר כך יחזור בפניו, ר' מענדל קיבל על עצמו פקודת רבו, וגם ביקש שבל יודיע להבעש"ט משבחו ועל בואו, המגיד הביטח לו, הם הגיעו בעש"ק, ר' מענדל נפרד מרבו והכין עצמו לקבל פני שבת מלכתא, בבית מדרשו של הבעש"ט כבר התכנסו כל החבריא קדישא ובראשם רבם הק' לקבל את השבת, ומחכים על רמז רבם לפתוח התפילה, אבל הבעש"ט אמר שמחכה על הילד מנחם מענדל, התלמידים יצאו דחופים בפקודת רבם להביא את הילד מה מאוד השתומם כאשר שמע בקשת הבעש"ט, כי עין בעין ראה רוח קדשו של הבעש"ט שבטח לא הגיד המגיד על בואו, והלך אתם אל הבהמ"ד שם התקבל ע"י הבעש"ט בחיבה יתירה להשתוממות התלמידים בהבינם כי אור גדול לפניהם, אחר כך כאשר נכנס אל הקודש פנימה, הי' זה במעמד רבו המגיד והרה"ק בעל "התולדות" הרבה עמו בשיחה, ואף סיפר לו מעשה שהתלמידים לא הבינו, אולם בעבור זמן מה הבין היטב ר' מענדל מה הי' טמון בו, וזה הי' הניצוץ שהפך כעבור שנים ללהב בדרך הבעשטה"ק.

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — יח — בלתי מוגה

ערש"ק פרשת תצוה תשס"ח לפ"ק

ביקורו של כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בבית הגה"צ רבי חיים מאיר הלוי וואזנער שליט"א, אב"ד קהלתינו הק' בלאנדאן יע"א

רבינו: אוודאי אזוי, אז מ'לערנט האט מען קשר צו די תורה, א קשר צום באשעפער, א קשר צו אידישקייט, און א קשר צום בית המדרש, און א קשר צו די נשמה! תורה מגינא ומצלי (פוסט כא.).

גאב"ד סאטמאר-לאנדאן: ס'ברענגט צו דקדוקי מצוות, צו אלעם.

רבינו: אז מ'לערנט נישט ווערט מען מנושם, און דער יצר הרע מוט דאך זיינס, דער גוף מוט זיינס, די תאוות היצר... און עס גייט שוין אזוי.

גאב"ד סאטמאר-לאנדאן: מ'האט געלערנט יעצט הלכות טהרה, הלכות יחוד, מיט דיני הרהקה מעריות, במשך די אכט וואכן פון די שובב"ים, דער עולם האט געפרעגט אין די ענינים, מזויל וויסן.

רבינו: ס'איז שווערע זאכן, מ'לעבט היינט ליידער אין א דור פרוין.

גאב"ד סאטמאר-לאנדאן: כ'הער אז אין אמעריקע איז מען עוסק אסאך אין איינשמעלן דאס ענין פון די ארבעטס-פלעצער פון די פרויען. דער טאטע (הגאון האדיר בעל שבט הלוי שליט"א) זאגט אז דאס איז איינע פון די מכות פון אונזער דור.

רבינו: דאס נעמט ארויס דאס גאנצע צניעות, דאס איידלקייט, דאס באשיידנקייט.

גאב"ד סאטמאר-לאנדאן: נורא ואיום, נורא ואיום, די מכשולות וואס קומען ארויס ליידער דערפון. איז דען א חידוש אז שפעטער וואקסן ארויס קוצים ודרדרים פון דעם?

רבינו: עס איז א גרויסער פראבלעם....

גאב"ד סאטמאר-לאנדאן: איך ווייס פון חשוב'ע משפחות, וואס ווען מ'טראגט זיי אן א שידוך, און זי

גאב"ד סאטמאר-לאנדאן שליט"א: ווי אזוי זעהט דער רבי אין די ערשטע פאר שעה די סאטמארע קהילה דא אין לאנדאן?

רבינו שליט"א: ברוך השם, וויפיל איך האב געזעהן האב איך נאר געזעהן גוטס.

וכיכד גאב"ד סאטמאר-לאנדאן שליט"א את רבינו שליט"א

במזונות ווי"ש, ובירך רבינו קודם על המזונות

ושוב שתה לחיים

ובירך רבינו לחגאב"ד סאטמאר-לאנדאן: לחיים, דער אייבערשטער זאל העלפן, מ'זאל זיין מיטן בריאות השלימות, האבן הרחבת הדעת עוסק צו זיין בתורה מיט שמחה וחדוה און אלעס גוטן, ברכה והצלחה אין הרבצת התורה וכל טוב.

רבינו: כ'האב געהערט אז אינדערפרי איז געווארן א גרויסע שינוי לטובה, דער עולם קומט לערנען אינדערפרי אין בית המדרש.

גאב"ד סאטמאר-לאנדאן: יא ב"ה, ס'איז געווארן זייער א גרויסע התעוררות.

רבינו: ס'איז נישט געווען אזוי שטארק שכיח אין לאנדאן צו לערנען אינדערפרי.

גאב"ד סאטמאר-לאנדאן: ס'האט געטוישט די גאנצע אטמאספערע, ס'האט משפיע געווען אין אלע ענינים.

רבינו: אז מ'לערנט תורה, תורה איז דאך משפיע, וועגן דעם הייסט דאס דאך 'תורה' ווייל דאס איז מורה דרך (והר ח"י נגה, ועי' הקדמת ישמה משה עה"ת). דער גאנצער מענטש ווערט א אנדערער בחינה.

גאב"ד סאטמאר-לאנדאן: ס'קומט א גוט ווארט פאר די אינגעלייט, אסאך פון די וואס זיי האבן פריער געהאט פארגעסן זיך צוצושמעלן האבן זיך יעצט צוגעשטעלט.

האט געלערנט. און עס כל זה האט ער געהאט שוועריגקייטן.

גאב"ד סאטמאר-לאנדאן: דער חידושי הרי"ם זאגט אויף 'כי בן זקונים הוא לו' זקנים' איז ראשי תיבות ז'רעים ק'דשים נ'שים י'שועות מ'זעדי, 'טהרות' זאגט ער איז געווען יוסף הצדיק אליין, ער האט געדארפט ארבעטן אויף דעם, ער איז אליין געווען דער זעקסטער סדר.

רבינו: יעקב אבינו האט דאך געזאגט 'אמותה הפעם' איז אן ענין פון נפילת אפים, מ'זאגט דאך נישט קיין נפילת אפים נאר דארט וואו עס איז דא א ספר תורה (אורי"ס סי' קל"א סי'), יוסף איז געווען אין א בחינה פון א ספר תורה, דאס האט ער געזאגט אמותה הפעם, איך קען פאלן נפילת אפים אחרי ראותי פניו (עי' בספר עשרה מאמרות להרמ"ע מאמר חקור דין ה"א פרק כג שכתב כן).

ר' שמואל הכהן פר"מ משב"ק: דער רבי האט אמאל געמיינט 'וכפלת את היריעה השישית אל מול פני האוהל' (שמות כו ט') מיינט די זעקסטער סדר טהרות...

רבינו: דער תרגום יונתן זאגט אז די זעקס יריעות עזים איז געווען קעגן די ששה סדרי משנה, די יריעה השישית דאס איז קעגן סדר טהרות, וועגן דעם זאגט טאקע רש"י אויפן יריעה השישית 'ככלה צנועה שמכוסה בצעיף' דאס איז טהרות.

ונפרדו לשלום

ארבעט אין א אפים פרעגן זיי זיך גארנישט נאך, זיי האלטן נישט דערביי.

רבינו: די אינטערענטע מאכט אויך ליידער גרויסע חורבנות. **גאב"ד סאטמאר-לאנדאן:** ווען עס איז געווען די באמבע אין די טוויין-טאוערס, האב איך געזאגט אז ווער ווייסט צי דער רבש"ע האט נישט אויסגעקליבן די צוויי גרעסטע אפים בנינים אויף די וועלט, און דארט האט ער דאס געטון צו ווייזן אז אלקהם של אלו שונא... מ'זאגט אז אין קיין בנין אויף די וועלט איז נישטא אזויפיל אפסעס ווי עס איז געווען אין די בנינים.

רבינו: די גויאישע וועלט איז אויך זייער געפאלן, ס'איז נישט ווי אין דער אלטער היים, אין אזא דור אז מ'גייט ארויס אין די גאס, און מ'ווייל זיין ערליך דארף מען זיין יוסף הצדיק!... ממש אזעלכע נסיונות האט מען יום יום. מ'דארף האבן א געוואלדיגע גבורה.

לערנט מען נאך א שיעור יעדן טאג איז נאך דא עפעס וואס דערמאנט דעם מענטש...

גאב"ד סאטמאר-לאנדאן: ביי יוסף הצדיק שטייט "יוצא ונכנס" זאגן חז"ל אז ער האט גע'חזר'ט משניות. וואו ער איז געגאנגען.

רבינו: ער איז געגאנגען 'לעשות מלאכתו' היה יושב ושונה מה שאביו למדו (ילקוט פרק לט רמז קמ), יוסף הצדיק

ערש"ק פרשת תצוה תשס"ח לפ"ק

ביקורו של כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בבית הגאון רבי משה חיים אפרים פאדווא שליט"א, גאב"ד לאנדאן יע"א

נכחו בשיחה אחיו הגה"צ רבי שלום אליעזר שליט"א, ובנו הגה"צ אב"ד דקהילתנו וויליאמסבורג שליט"א וחתנו הגה"צ רבי ברוך טייטלבוים שליט"א ר"מ ביישובה"ק וו"ר ועד הכשרות בקרית יואל

רבינו: מ'האלט סוף השולח, מ'לערנט יעצט קנין פירות (גיטין מ"ז).

גאב"ד לאנדאן: השולח איז זייער א רייכער פרק.

רבינו: ס'איז זייער גוט פאר בעלי בתים, מ'לערנט אזוי גמרא אויפן סדר יעדן טאג א עמוד גמרא, צוויי א האלב בלאט א וואך, און אז מ'לערנט אמאל א תוס' מהיכא תיתי.

גאב"ד לאנדאן: במשך הזמן ווערן די בעלי בתים 'לומדים'.

רבינו: שבת איז דער סדר איבערצוהזרין וואס מ'האט געלערנט איבער די וואך. ס'שטייט אזוי פון חתם סופר אז ער האט איבערגע'חזר'ט שבת וואס ער האט געלערנט א גאנצע וואך.

גאב"ד לאנדאן: עס האט א סדר וועלכע מס' מ'זעט לערנען נאך מס' גיטין?

גאב"ד לאנדאן ביידע את רבינו שליט"א בפירות

רבינו: דער טאטע (הגר"ח פאדווא זצ"ל) פלעגט מכבד זיין מיט עפל.

גאב"ד לאנדאן: מיט אלע מינים, יש ברירה.

רבינו: תפ"ח איז ראשי תיבות ת'גליון פ'תגמין ו'תימרון חידושיא.

גאב"ד לאנדאן: מ'לערנט דאך יעצט מסכת גיטין?

רבינו: יא, ווער עס לערנט און האלט מיט די מסכת דער לערנט...

ונסתבב מו"מ ופילפולא דאורייתא בין גאב"ד לאנדאן שליט"א עס רבינו שליט"א ביסוד הפסול בעדים שחתמו שלא לשמה (גיטין ד.) ובגדר דין מזויף מתוכו, והמסתקף בדין מפיחם ולא מפי כתבם, וביאור דברי התוס' שם ד"ה מודה

גאב"ד לאנדאן: וואו האלט מען איצט אין מס' גיטין?

גאב"ד לאנדאן: דער רשב"ם האט לכאורה געהאלטן אז פירוש רש"י איז צו קורץ געשריבן, און מ'דארף מער מאריך זיין.

גאב"ד סאטמאר-וויליאמסבורג: דער מהר"ץ חיות (סוף מס' תענית) זאגט אז דער גאנצער פי' רש"י אויף מס' תענית איז נישט פון רש"י, ער האט כמה ראיות אויף דעם.

רבינו: אין מס' נדרים איז אויך נישט פון רש"י. אויך מס' נזיר איז נישט רש"י. מ'רופט אים דער 'מפרש'. אין מס' נזיר איז תוס' אזוי ווי פי' רש"י, ס'איז אינטערעסאנט ווי איבעראל איז תוס' מופלג נישט קיין מפרש, און אין מס' נזיר איז תוס' גאר מפרש, תוס' איז דארט משלים רש"י.

גאב"ד סאטמאר-וויליאמסבורג: ס'שטייט פון פריערדיגע אז רש"י איז געווען א גלגל פון משה רבינו, עס איז דא אויף דעם צוויי סימנים, איינס 'לא ידע איש את קבורתו', סיי ביי משה רבינו און סיי ביי רש"י ווייסט קיינער נישט דעם מקום קבורה, צווייטנס ביי יעדן ראשון זאגט מען "זאגט דער רשב"א, זאגט דער ריטב"א", אבער ביי רש"י זאגט מען נישט "זאגט דער רש"י" נאר "זאגט רש"י", ווייל רש"י איז א חלק פון די תורה (עי' בספר ליקוטי דברי דוד שכ"ב)....

רבינו: מ'זאגט אז ווען רש"י האט געענדיגט דעם פירוש האט ער זוכה געווען צו אן התגלות פון משה רבינו. אזוי ברענגען זיי צו, ער האט געזעהן משה רבינו בהקין (עי' שם הגדולים להחיד"א שהביא בן בשם הרמ"ע ז"ל).

הרב"ג הגר"ב טייטלבוים: דער שם הגדולים ברענגט לגבי רש"י מיטן רשב"ם אן אנדערע זאך. אז דער רשב"ם האט געזאגט אז אזא חיבור וואס דער זיידע האט געמאכט אויף ש"ס וואלט ער נאך געקענט מאכן, אבער דער חיבור על התורה, דאס קען ער נישט מאכן.

רבינו: רש"י האט זוכה געווען צו א גילוי פון משה רבינו, ס'איז נישט אזא גרויסער חידוש אויף רש"י, דער ישמח משה האט אמאל ביי די הקפות, ביי די פערטע הקפה האט ער געזאגט "ברוך הבא משה רבינו"... און ער האט זיך גענומען איינשטעלען מיט משה רבינו. דער ישמח משה האט דעמאלטס געזאגט "דו קענסט אויף מיר מעיד זיין אז איך האב נישט עובר געווען אויף דיין תורה כקצוה של יו"ד.

גאב"ד סאטמאר-וויליאמסבורג: רבי יענקעלע ז"ל (הרח"ק מפשעווארסק זצ"ל) פלעגט זאגן וואס ער האט געהערט פון קאלשיצער רב ז"ל, וואס האט דאס געהערט פונעם שינאווער רב ז"ל, אז די מעשה איז געווען סוכות ביי די אושפיזא פון משה רבינו. האט ער צוגעזאגט אז 'כ'האב געהערט פון סאקמער רב אז ס'איז געווען ביי די הקפות".

רבינו: מ'זעט אי"ה אויסקלויבן א מסכת, ס'האט נישט קיין ספעציעלער סדר, אמאל לערנט מען מועד אמאל נויקין...

רבינו טעם מן הפירות

גאב"ד לאנדאן: ס'קומט נישט אויס פארן רבי'ן צו זאגן מזמן לזמן א פשט"ל?

רבינו: פאר די בחורים אין די ישיבה.

אין די ישיבה לערנט מען אויך 'סוגיא' מזמן לזמן.

גאב"ד לאנדאן: כ'האב געמיינט צו פרעגן אין מס' גיטין פאר די וואס לערנען דעם סדר.

רבינו: נין, אין די מסגרת קומט נישט אויס צו זאגן קיין פשט"ל.

גאב"ד לאנדאן: אין די ישיבה האט דאך דער רבי די אלטע חזקה שוין אזויפיל יארן, שוין דרייסיג יאר באלד.

רבינו: מ'פרובירט נאך אנצוהאלטן צו גיין אין די ישיבה.

גאב"ד לאנדאן: וואס לערנט מען היינט אין די ישיבה.

רבינו: מ'האלט יעצט ביי חזקת הבתים אין בבא בתרא. ווען מ'איז אוועקגעפארן האט מען געלערנט נסכא דרבי אבא. אן עמקות'דיגער פרק.

גאב"ד לאנדאן: דער רשב"ם איז שטארק מאריך.

רבינו: רשב"ם איז נישט רש"י... ער חזרט זיך איבער. רש"י זאגט אלעס אין קורצע ווערטער. מ'זעהט א גרויסע חילוק צווישן רש"י און רשב"ם.

גאב"ד לאנדאן: כ'געדענק די לעצטע רש"י אין חזקת הבתים דער רשב"ם און רש"י זאגן די זעלבע זאך, רש"י זאגט איין ווארט און דער רשב"ם האט אן אריכות.

רבינו: אין מס' מכות וואו עס איז נישטא קיין רש"י איז דא דער ריב"ם, איז אויך גאנץ בקיצור, ס'איז נישט אזא אריכות.

גאב"ד לאנדאן: דער רשב"ם על התורה איז נישט קיין גרויסער מאריך, גאנץ קורץ.

רבינו: וואס איז געווען מיטן פירוש רש"י אויף בבא בתרא (נמצא לפנינו רק עד דף כ"ט ע"א) רש"י האט נישט געמאכט אויף בבא בתרא, צי ס'איז נאכד געווארן? למעשה קיינער פון די ראשונים ברענגט נישט צו קיין רש"י.

אין מס' מכות שטייט (דף י"ט) אז ער איז דארט נפטר געווארן 'גופו טהור ויצאה נשמתו בטהרה'.

א' הנוכחים: אין פרק ערבי פסחים איז דא ביידע, רש"י מיט רשב"ם.

רבינו: אין ערבי פסחים איז דער רשב"ם נישט אזוי מאריך ווי אין כ"ב, ער איז דארט אויך מער מאריך ווי רש"י אבער נישט אזוי לאנג.

הג"ר נפתלי הירצקא צוויבל: דער רבי האט אמאל געטייטשט מיט דעם וואס רבי יוחנן האט געזאגט (סנהדרין צה) "ייתי ולא אחמיני", משיח זאל קומען און איך זאל איהם נישט זעהן.

רבינו: דער ישמח משה האט דאך שטענדיג משתוקק געווען צו די גאולה שלימה, ווען ער האט גערעדט צו משה רבינו האט ער אויך דאס געזאגט "ברוך הבא משה רבינו, דו קענסט אויף מיר מעיד זיין אז כ'האב נישט עובר געווען אויף די תורה כקצו של יו"ד, פארוואס זאל איך נישט זוכה זיין צו זעהן די גאולה בימי". אזוי האט ער געזאגט פאר משה רבינו. **גאב"ד לאנדאן:** דאס איז געווען זיין מענה.

רבינו: עכ"פ דאס איז גאר א גרויסע זאך, רש"י האט זוכה געווען צו זעהן משה רבינו, אתפשותא דמשה בכל דרא ודרא (תיקוני"ז ת"י ס"ט קיב).

גאב"ד לאנדאן: ככל נפשא ונפשא, איז דא אזא סארט לשון (עי' ליקו"א להתנאי פרק מב)...

רבינו: דאס שטייט אויף משה רבינו (חסד לאברהם מעין ב' גדר יח) אז זיין נשמה איז געווען א נשמה כללית פון כלל ישראל, משה רבינו איז וועגן דעם געווען דער מקבל התורה ווייל ער איז געווען די נשמה פון גאנץ כלל ישראל, ממילא האט ער געקענט זיין דער שליח פון כלל ישראל.

כ'האב אמאל געזאגט מיט דעם, דער חיד"א זאגט דאך אז דאס וואס משה האט גענומען די תורה איז ער געווען א תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים (בבא מציעא י), ווייל די מלאכים האבן דאך נישט מסכים געווען, אבער לויט דעם איז ער נישט געווען קיין תופס לבעל חוב ווייל ער אליין איז דאך געווען כלל ישראל, ס'איז נאך בעסער ווי א שליחות ווייל ער אליין איז געווען כלל ישראל, ממילא איז נישט שייך קיין תופס לבעל חוב..

גאב"ד לאנדאן: "ב"ה די תפיסה האט למעשה געהאלפן..."

ונפרדו לשלום

א' הנוכחים: וואס נאך האט ער געזאגט? דער רבי ז"ל האט נאכגעזאגט וואס ער האט געהערט פון א זקן...

רבינו: דאס איז געווען א צווייטע זאך, דער פעטער ז"ל האט געזאגט אז ער האט געהערט מוזן אחד וועלכער האט געהערט אז ער איז מתפלל אויף די גאולה, דער ישמח משה האט כסדר מתפלל געווען אויף די גאולה שלימה, האט ער געזאגט 'אויב מיינסטו רבש"ע אז פאר דעם בין איך אזוי מתפלל פאר די גאולה ווייל איך וויל זוכה זיין צו זעהן די גאולה, ער וויל זעהן מיט די אייגענע אויגן גאולתן של ישראל, איז דאס דאך א נגיעה עצמית, האט ער געזאגט אז ער איז מסכים אז מ'זאל איהם פארווארפן אונטער די הרי חושך ער זאל קיינמאל מער נישט זעהן די לעכטיגע זון, דער עיקר אז עס זאל זיין 'תגדל ויתקדש שמי' רבה, דאס האט ער נאכגעזאגט וואס ער האט געהערט מוזן אחד.

גאב"ד לאנדאן: פון וועמען האט ער דאס געהערט?

רבינו: ס'איז געווען א איד א זקן, ר' אברהם פילפישער ע"ה, ר' אברהם לעוו.

גאב"ד סאטמאר-וויליאמסבורג: ס'איז אינטערסאנט ווייל ש'שטייט אויך אין רב טוב (פר' משות), דער זיידע דער ייטב לב ז"ל האט דאס אויך געהערט.

דער רבי אברהם האט געהאט א זון ר' נפתלי לעוו, ר' נפתלי איז נישט געווען דעמאלטס ביי שלש סעודות, ער האט נישט געהערט ווי אזוי דער פעטער האט דאס געזאגט, ווען ער האט געזעהן די תורה אויף די העתקות 'שמעתי מוזן אחד' האט ער געוואלט אריינגיין צום פעטער פרעגן צי עס מיינט נישט זיין טאטן. איז ער אריבערגעגאנגען צום רבי'ן מיט די העתקה אין די האנט, און ער האט געעפענט די מיר, אזוי ווי ער עפענט נאר אויף די מיר, נאך פאר ער האט געהאט צייט צו פרעגן - זאגט אים דער רבי "פון דיין טאטן האב איך דאס געהערט..."

ערש"ק פרשת תצוה תשס"ח לפ"ק

ביקורו של כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ביקור בבית הגה"צ רבי אליעזר דוד פריעדמאן שליט"א, אב"ד בעלזא-לאנדאן יע"א

האט דער פעטער ז"ל געזאגט אויב אזוי איז דאך א שאלה צי מ'מעג נהנה זיין פון מעשי נסים (תענית כד)... וועגן דעם האב איך שנעל אנגעגאסן דעם כוס, כ'האב נישט געוואלט אז ס'זאל זיין גרויסע נסים, אזוי איז נאר קליינע נסים...

ווי אזוי האט מען זיך געפירט, פורים קטן האט מען געמאכט א מיש?

תיבה כאשר הופיע רבינו מוג את הכנסות ביין לכבודו וספר: **הגרא"ד פריעדמאן שליט"א:** ווען דער פעטער ז"ל (רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע) איז געווען ביי מיין רבי'ן דער אמרי חיים מוויזשניץ ז"ל - כ'בין דעמאלטס געווען דארט - מ'האט אריינגעברענגט כיבוד און ס'איז געווארן א געשטופעניש, האט דער אמרי חיים געזאגט אז "ס'איז מעשי נסים אז דער כיבוד איז אנגעקומען ביז אהער..."

רבינו שליט"א: נייק, כ'האב נישט געזעהן אזוי.

רבינו בירך על היין וברוך להנה"צ שליט"א: "לחיים לחיים, דער אייבערשטער זאל העלפן הצלחה מיט סייעתא דשמיא מיט אלעם גוטן, הרחבת הדעת..."

הגרא"ד: דער רבי וועט דאך דא לאזן השפעות טובות, זאל דער רבי אנוואונטשן אז מ'זאל האבן כלים צו די השפעות טובות. ס'איז דא א ווארט עה"פ תתן להם ילקוטון (תהלים קד כח), זאלסט זיי געבן נישט נאר די השפעות, נאר אויך די כלים וואו זיי זאלן דאס אריינלייגן.

ושאל הגרא"ד: ווי אזוי איז געווען ביים זיידן ז"ל דער עצי חיים בנוגע מרינקען אום פורים? ביים פעטער ז"ל איז יודע אז ער האט געמרינקען יותר מלימודו אום פורים.

רבינו: כ'האב נישט געהערט דערוועגן.

הגרא"ד: כ'האב אויך נישט געהערט בנוגע דעם קדושת יו"ט עפעס ספעציעל איבער דעם ענין פון מרינקען.

רבינו: יא, איבערן קדושת יו"ט האב איך יא געהערט, אז ס'איז איינמאל געווען פרייטאג פורים, און ער האט געמרינקען און איז געווען בגילופין, און פרייטאג נאכמיטאג האט מען נישט געוואוסט וואס וועט דא זיין, ס'קומט שוין באלד שבת, אויפ איינמאל האט ער געגעבן א קוק אויפן זיגער און ער האט געזעהן אז ס'ווערט שבת האט ער געגעבן א קלאפ אויפן טיש "אוי, שבת!" און ער איז באלד געווארן נהפך לאיש אחר, ס'יינו, דער פחד פון שבת האט אויסגעוועפט דעם וויין (ע"י בבא בתרא י).

הגר"י נפתלי הירצקא צוויבל: דער רבי דער ברך משה ז"ל האט דערציילט אז ער איז אראפגעגאנגען אין מקוה, און עס איז געווען זייער טיפע טרעפ אראפצוגיין, און מ'האט מורא געהאט אז ער וועט אראפפאלן, האט ער געזאגט 'פחד מפניו', און ער איז אראפגעגאנגען.

הגרא"ד: דער צאנזער רב ז"ל האט אסאך געמרינקען. די וועלט זאגט אז ער זאל ווערן מבושם ממש האט נישט געקענט זיין ווייל ער האט געהאט זייער א שטארקן קאפ, נאר אז ער האט געבראכן האט מען פון דעם געזעהן אז ער האט אסאך געמרינקען.

רבינו: ווער עס איז נישט געוואוינט צו מרינקען פארנעמט נישט זיין קערפער דעם וויין.

אין בעלזא האט מען נישט געמרינקען.

כ'האב געהערט פון טאטן ז"ל אז דער בעלזער רב הרה"ק ר' ישכר בער ז"ל האט אליינס געדאווענט פארן עמוד און געזאגט דעם קרוב"ץ מיט גרויסע בכיות.

הגרא"ד: יא, דער קרוב"ץ איז געווען א גרויס עסק אין בעלזא. כ'האב געהערט אויפן פריערדיגן רב אז ביי "את אסתר גל ממסתיר לגואל וגו'" (אצל אתה קדוש) האט ער פארפירט עפעס אויסערגעווענליך.

ביים רב ז"ל (מהר"א מבעלזא) בין איך געווען פורים, האט ער געזאגט 'שושנת יעקב' מ'האט געהאלטן אין איין זינגען איינמאל און נאכאמאל אפשר א דרייסיג מאל האט מען געזינגען שושנת יעקב. אבער אזוי איז ער נישט ארויסגעשפרינגען פון די כלים.

ס'איז געווען פארשטעלעכטס אום פורים?

רבינו: יא, ס'פלעגן צו קומען פארשטעלעכט, יא.

הגרא"ד: מ'האט דאס געלאזט אויך?

רבינו: יא, מ'האט זיי ארויפגעלאזט אויפן טיש, יא, פורים אליינס אפשר נישט, אבער שושן פורים איז געווען.

הגרא"ד: זיי זאגן דאך אז וועגן דעם איז געווען שושן פורים מער עסק ביי צדיקים ווייל פורים איז מען געווען פארנומען מיט מגילה ליינען, מתנות לאביונים, משלוח מנות, האט מען נישט געקענט אזוי... שושן פורים איז געווען צייט מער.

ר' שמואל הכהן פרי"מ מושב"ק: די ערשטע נאכט, תענית אסתר ביינאכט איז געווען מער בדחנות. ביי די סעודת פורים אליין איז נישט שייך געווען, ווען דער רבי האט געמרינקען איז שוין געווען מיט בכיות מ'האט שוין נישט געקענט.

הגרא"ד: ס'איז אויך געווען א זמן מסוגל, ווען מ'האט זיך מזכיר געווען.

רבינו: יא, מזה שאלתך וינתן לך (אסתר ה).

דער זיידע ז"ל האט גערייכערט פורים, אזוי איבערן יאר האט ער נישט גערייכערט.

דער טאטע ז"ל האט זיך מאקע אויך אזוי געפירט.

הגרא"ד: כ'האב דערציילט דא איבער די התמדה פונעם ברך משה ז"ל כ'געדענקט אום יאר תש"ז איז דער ברך משה געווען אין גראסווארדיין, נישט אויף א שבת, ער איז דארט געווען אויף א טאג, ער איז איינגעשטאנען ביי ר' אבא מערמלשטיין ע"ה, ער איז געווען א שטיקל מונקאטשער חסיד, דער עולם איז געקומען שלום געבן, עס איז א גרויס חשיבות געווען. עס האט געדויערט אפאר מינוט, ער האט תיכף געבעטן א שולחן ערוך אורח חיים ער האט איבערגעלאזט דעם גאנצן עולם און ער האט זיך געזעצט לערנען.

רבינו: וואס האט ער געטון דארט אין גראסווארדיין?

הגרא"ד: ער איז דארט געווען גאר א קורצע צייט, אפשר א טאג, זעהט אים אז ער איז שוין דארט געווען פון

רבינו: ער איז יא געווען אין בוקארעסט, יא, כ'האב געהערט ווי ער האט דערציילט אז עס איז געווען אן אסיפת הרבנים נאך די קריג, ער איז דעמאלטס דארט געווען. ער איז געפארן צוזאמען מיטן ריסקעווער רב ז"ל.

ער האט נאכגעזאגט וואס דארט איז געווען, ווייל ער איז דאך געקומען פון די אונגארישע זייט, דארט איז דאך געווען א גרויסער חורבן ווייל פון דארט האט מען דאך דעפארטירט, אין רומעניען איז נישט געווען אזוי גרויס דער חורבן, מ'האט דאך נישט דעפארטירט. זענען זיי דארט געווען אויף אן אסיפת הרבנים אין בוקארעסט. איז דארט געווען איינער – כ'געדענק נישט וועלכער רב – וועלכער האט דערציילט די מעשה פון ר' אייזיק ר' יעקל'ס וועלכער האט געגראבן אונטערן בריק און ער האט געטראפן דעם אוצר אונטער זיין אויוו, האט ער געזאגט אז מ'האט געדארפט גיין ביז קיין בוקארעסט צו זעהן אז אין אונגארן איז נאך דא אידישקייט בעסער ווי אין בוקארעסט.

הגרא"ד: כ'האב געהערט א אינטערעסאנטע זאך, פון א חבר מיינעם אבדלחט"א, האט ער מיר דערציילט אז אין די געגענט פון סאטמאר, קלויזענבורג, גראסווארדיין, הערמנשטאט, איז דאך געווען זיבנבערגן, דאס האט דאך נישט געהאט קיין שום שייכות צו רומעניען, נאר נאך די ערשטע וועלט קריג איז דאס געווארן רומעניען. אין יאר ת"ש האט מען דאס צוטיילט סאטמאר, קלויזענבורג, גראסווארדיין איז געווארן אונגארן, און אונזער געגענט מעמעשוואר, אראד, איז געבליבן רומעניען. האט דער פעטער ז"ל געזאגט "יצב גבולות עמים למספר בני ישראל", מ'מאכט נייע גרעניצן דאס מיינט אידן.

האט ער דערציילט נאך ווייטער, אז ער האט געלערנט אין סאטמאר און די מוטער האט אים געוואלט אהיימנעמען, ווייל אז עס טיילט זיך אפ... האט דער פעטער ז"ל געזאגט "ווען איך וואלט געקענט וואלט איך ווען אויך אריבער אויף דער זייט..." דעמאלטס אין די ערשטע פיר יאר איז דאך געווען בעסער אין אונגארן ווי אין רומעניען. מענטשן זענען דאך גאר אריבערגעגאנגען קיין אונגארן, הערשט תש"ד האט זיך דאס געטוישט, אבער אזוי האט ער שוין דעמאלטס געזאגט.

ונפרד עם רבינו באמרו: "א גרויסן יישר כח, ס'איז ביי מיר א גרויס חשיבות, דער רבי זאל אנוואונטשן להניח ברכה אל תוך ביתך, תיכף לתלמיד חכם ברכה".
וברכו רבינו ברכ ברכות ונפרדו לשלום.

ביינאכט, ווייל ער האט שוין געהאט געגעבן א וויזט ביים אמרי חיים, נאכדעם האט ער אויפגענומען דעם עולם, אבער ס'האט גענומען מינוטן און ער האט זיך באלד געזעצט לערנען.

רבינו: אין גראסווארדיין איז שוין געווען א געהעריגע קהילה, אלעס איז שוין געווען מסודר דעמאלטס?

הגרא"ד: יא, ס'איז שוין געווען אן ארגעניזירטע קהילה. די קהילה איז געווען זייער ארגעניזירט. ס'איז געווען 15 גאסט הייזער, מענטשן זענען געבעך געקומען אליינס, דאס כשרות איז געווען זייער שיין מסודר, מ'האט אכטונג געגעבן, עס איז געווען א שטארקע וועד הקהילה.

דער מנחת יצחק ז"ל איז דעמאלטס דארט געווען דער דיין, עס איז דאך געווען די שאלות מיט די עגונות, יענעם ל"ג בעומר איז געווען אן ערך פון פערציג חתונות. שוין סוף תש"ה האט זיך דארט די קהילה זייער שיין ארגעניזירט.

הגה"צ רבי שלום אליעזר: דער אמרי חיים איז צוריק געגאנגען קיין גראסווארדיין?

הגרא"ד: יא, ער איז צוריק געגאנגען קיין גראסווארדיין אום זומער תש"ה, עס איז געווען א פלא אז ער איז געקומען, אבער ער האט געזאגט אז עס איז אים שווער געווען צו פארנעמען די בוקארעסטער קוויטלעך (שהיה בשפל המצב ר"ל) דעריבער איז ער תיכף צוריק געקומען קיין גראסווארדיין.

די בוקארעסט איז געווען א סארט טיפ פון אידן, די אמונה אין א צדיק איז געווען געוואלדיג...

רבינו: זיי האבן נישט געהאלטן קיין שבת, אבער זיי האבן געהאט דעם צדיק...

הגרא"ד: כ'האב געהערט אז דער פעטער ז"ל האט דערציילט אז ער איז געווען אין דארנא-וואטרא אין א קור-ארט, איז דארט געקומען א איד פון דער געגענט און ער האט זיך מוכיר געווען אז דער זון זיינער גייט נישט אין די ריכטיגע וועגן.

האט ער געפרעגט "ער וויל נישט לערנען?", זאגט דער איד "נישט דאס מיינט איד", נאר וואס יא? דאווענט ער שנעל, צו וואסם? "נישט דאס מיינט איד רבי". זאגט דער איד. אזוי האט ער אים געפרעגט אויף נאך עטליכע זאכן און ער האט אויף אלעס גענטפערט אז 'ניט דאס מיינט איד'.

זאגט דער איד "אפילו עס קומט א צדיק אין שטאט וויל ער שוין אויך נישט גיין..."

דער ברך משה איז לכאורה נישט געווען אין בוקארעסט נאך די מלחמה?

דברות קידש

מב"ק מרז רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין ונעילת חג הפסח שנת תשס"ח לפ"ק בקרית יואל יע"א

נהנה שלא יהיה פתחון פה להמלאכים ויוכלו ישראל לקבל את התורה, ואין לך הנאה גדולה מזו, וצריך לומר דתורה ומצות לאו להנות ניתנו, ועל כן לא מחשב הנאה, עי"ש. והנה כתב בשואל ומשיב (מהדור ח"ב סימן קכ"ח) בביאור דברי רש"י (ראש השנה כח.) בטעם דמצות לאו להנות ניתנו, כי נתנו לעול על צואריהן. שהוא משום שהתורה נתנה בכפיית ההר כמבואר בגמרא (שבת פח.), ולכך מצות לאו להנות נתנו רק לעול ניתנו, עכ"ד.

ועל פי זה יתיישב קושית התוס' למה הוצרך כפיית ההר הא כבר אמרו ישראל נעשה ונשמע, דבכוונה תחלה עשה כן קורא הדורות מראש, למען יקבע הלכה דמצות לאו להנות נתנו, ובאמת היו ראויים בני ישראל לקבל התורה מבלי כפיה ואונס, שהרי הקדימו נעשה ונשמע, אולם רצה הקב"ה לזכות את ישראל שיקבלו התורה ולא יוכלו המלאכים לטעון תנה הודך על השמים, ולמען לא יהיה אברהם אבינו נהנה בקבלת התורה באמצעות איסורי הנאה, על כן כפה הקב"ה עליהם הר כגיגית לקבוע ההלכה דמצות לאו להנות נתנו, וממילא שפיר זכו ישראל לקבל התורה ונסתרה טענת המלאכים מפני שהן אכלו בשר בחלב בביתו של אברהם אבינו, מה שאין לגבי אברהם אבינו לא מיקרי הנאה כיון דמצוות לאו להנות ניתנו.

והמים להם חמה מימינם ומשמאלם איתא במדרש (ילקוט רמז רלד) בשעה שירדו ישראל לים ירד גבריא'ל עמהם והקיפם ושמרם כחומה והיה מכריז במים, לימין, הזהרו בישראל שעתידין לקבל התורה מימינו של הקב"ה.

ונראה בהקדם מה דאיתא במסכת שבת (דף פח.) ויתיצבו בתחתית ההר (שמות יט ז') אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, אמר רב אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא. והקשו בתוס' (שבת פח.) למה הוצרך כפיית ההר בשעת מתן תורה הא כבר אמרו ישראל נעשה ונשמע.

ויתבאר על פי מה דאיתא במדרש (שמו"ר פכ"ח ס"א) ומושה עלה למרום, באותה שעה בקשו מלאכי השרת לפגוע במושה, עשה הקב"ה קלסטרין פניו של משה דומה לאברהם, אמר להם הקב"ה אי אתם מתביישין הימנו לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו. ובמדרש שוחר טוב (מזמור ח) מבואר שטען הקב"ה למלאכים לא אתם כשירדתם אצל אברהם אכלתם בשר בחלב. והעיר בבני יששכר (כסלו מאמר ג אות מא) איך האכיל אברהם אבינו למלאכים בשר בחלב, הרי בשר בחלב אסור בהנאה, והיאך האכיל למלאכים והוא

ובזה יתבאר מה שהכריז המלאך גבריאל הזהירו בישראל שעתידין לקבל התורה מימינו של הקב"ה, שהרי כל מה שזכו לקריעת ים סוף אף שהיה עליהם קטרוג גדול, הוא מכח שעשו תשובה ונתהפכו הזדונות לזכויות, ומה שאפשר להם להנות מהזדונות שהם איסורי הנאה הוא מכח דמצות לאו להנות נתנו, ולזה אמר הזהירו בישראל שעתידין לקבל התורה, דאז כפה הקב"ה עליהם הר כגיגית ונקבע ההלכה דמצות לאו להנות נתנו, וממילא שפיר נתהפכו כל הזדונות לזכויות, ויש להם זכויות הרבה לעבור את הים.

ב

בשיר השירים (יז ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, ופירש הר"ק מהרי"ד מבעלזא זללה"ה הכוונה כי טרם כניסת החג עושים הכנה לקבל קדושת המועד ולקיים מצות היום, אבל בעת עמדו להפרד מן החג במוצאי יום טוב מתבונן על מה שלא קיים כמשפט הראוי בכוונה נכונה כמה מצות דאורייתא ומצות דרבנן ומנהגי ישראל, ובכלל איך שערך את היום טוב, ונשבר לבו בקרבו. וזה מה יפו פעמיך, מלשון (בראשית מא ח) ותפעס רוחו, מה יפו הדפיקות הלב של ישראל, בנעלים, בנעילת החג, עכ"ד. אמנם עדיין צריך ביאור דאיזה תועלת יש מדפיקות הלב שהוא מחמת שלא עשה כהוגן, דמכיון שיש דפיקות הלב ממשמע שלא עבר החג כדבעי למהוי, ואם כן הכי לזה יקרא מה יפו.

ויתבאר על פי דברי כ"ק מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (לשבת שובה עמוד רלג) רמז נאה במה דקי"ל דאף דמצות לאו להנות נתנו ויצא המצוה, מכל מקום הוא רק בדיעבד, אבל לא

והנה בצאת ישראל ממצרים קטרג עליהם שר של ים (ילקוט רמז רלד) מה נשתנו אלו מאלו הללו והללו עובדי עבודה זרה, אכן איתא במדרש (שמו"ר פכ"א ס"ה) ופרעה הקריב, שהקריב לבן של ישראל לתשובה, ואם כי לא ברירא לן שזכו למדריגת תשובה מאהבה, שהרי נתעוררו לתשובה בראותם פרעה וחיילותיו, מכל מקום הרי כבר כתב א"ז זללה"ה בישמח משה (פי' האזינו) דתשובת הרבים נחשב כתשובה מאהבה, עי"ש. וכיון שנתעוררו כל ישראל לתשובה בודאי נתהפכו כל הזדונות לזכויות, ואם כן אף שיצאו ממצרים ערום ועריה בלי מצות, מכל מקום כיון שנתהפכו כל הזדונות לזכויות, מעתה היה להם הרבה זכויות לעבור את הים, וע"ד שפי' א"ז זללה"ה בייטב פנים (אבני זכרון אות כד) מאמרנו בתפלת נעילה, ותקבלנו בתשובה שלימה לפניך, היינו מאהבה, ואז יחשבו העונות כאישים וכניחוחים. וזה שאומרים אין קץ לאישי חובותינו, ואין מספר לניחוחי אשמותינו הנהפך לזכויות, עי"ש. אולם כבר העיר על זה כ"ק מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (לשבת שובה עמוד רלד) איך אפשר שהעבירות יתהפכו לזכויות, הלא יש כמה עבירות שהם איסורי הנאה, וכשמתהפכין לזכויות הרי הוא נהנה מהם, ועל כרחק צריך לומר שהוא מטעם דמצוות לאו להנות ניתנו, ולא איכפת לן מה שנהנה מהם אחרי שנעשה מהם מצות, דממצוה מותר להנות, דמצות לאו להנות ניתנו, עכ"ד. נמצא דזכו ישראל לכל הזכויות הללו, אף שהיה בהם איסורי הנאה כמו שטען שר של ים הללו עובדי עבודה זרה, עם כל זה כיון דמצות לאו להנות נתנו, שפיר זכו להפך הזדונות לזכויות, וממילא נסתלקו כל הקטרוגים ונקרע הים לפניהם.

מסתופף פעם אחד בצל קדשו של הרה"ק מהר"ם מרימנוב זי"ע בראש השנה, וכששב הרה"ק מהר"ם מאמירת תשליך פגע בהרה"ק מהר"נ שהיה הולך לשם לומר תשליך, ושאל הה"ק מהר"ם את מהר"נ להיכן אתה הולך, והשיב אני הולך ללקט את המצות שהשליך אדומ"ו למצולות ים. ענינו, כי מידי שנה בשנה הוסיף הה"ק מדרגה יותר גבוה, והיה אצלו כל המצוות שעשה בשנה העברה בבחינת חטאים, עכ"ד.

ועל כן לטעם זה מצות לאו להנות נתנו הוא רק בדיעבד אבל לא לכתחלה, כי לאחר קיום המצוה שנתעלו ונתרוממו במדריגות נעלות ונשגבות, הרי המצוה שעשה מקודם נחשב אצלו בבחינת חטא, וכנודע תשובת רבינו סעדיה גאון ז"ל (הובא בסידורו של שבת ח"ב דרוש ג פ"ג) שעל פי מעשה שהיה, היה עושה תשובה בכל יום על מעשיו הטובים של יום אתמול, כי לפי השגתו שמתרבה בכל יום ויום נדמה לו כאילו מעשיו של יום אתמול לא עלו כהוגן. ולזה מצות לאו להנות נתנו בדיעבד, היינו לאחר שכבר עשה המצוה אז על כרחך אינו נהנה ממנה, כי כבר נתעלה בהשגה יותר ממה שהיה טרם שקיים המצוה.

ועובדא ידענא שבא תלמיד אחד לא"ז הייטב לב זללה"ה, ושאל אותו הייטב לב מי אתה, שאל התלמיד וכי הרבי אינו מכיר אותי, הלא אני איש פלוני, נענה לו הייטב לב ואמר אכן אתה זה האיש ועדיין אתה נראה כמו לפני עשרים שנה, ולתמיהת האיש ההוא הסביר הייטב לב ואמר לו, הנה הרב מהומנא (הערוגת הבושם) בכל פעם שאני רואה אותו אינני מכירו, כי הוא מתעלה בכל פעם יותר ממה שהיה,

לכתחלה, דהנה דרכן של צדיקים ובני עליה בבוא לידם לקיים איזה מצוה ממצות הבורא ית"ש, הם מלאים מזה שמחה של מצוה ומשתוקקים ברשפי אש והתלהבות עזה לקיום המצוה, דלפי שיודעים גודל ערכה של המצוה וחשיבותה, על כן הומה לבם ומתגעגעים מתי תבא לידי ואקיימנה, ונהנים מאד מקיום המצוה באהבה עזה עד כי נפשו יצאה בדברם ממנה, אמנם כל זה הוא אצלם רק עד קיום המצוה, מה שאין כן לאחר קיום המצוה שוב לבם נשבר בקרבם לפי שחוששים שמא לא קיימו המצוה כהוגן, ולעולם הם חושבין בעצמם שלא יצאו ידי חובת המצוה כראוי למלך הכבוד הבורא ית"ש, ועומד תמיד לפני עיניהם שעדיין לא יצאו ידי חובתם. ואצל פשוטי עם הוא להיפך, דלפני קיום המצוה מכנים להם היצה"ר בלבם ענוה פסולה לחשוב מי אנכי לגשת אל הקודש לקיים מצות הבורא, ואחר קיום המצוה הם מתגאים בזה וחושבים שכבר עשו להקב"ה די והותר. ולזה בא הרמז דמצות לאו להנות נתנו בדיעבד ולא לכתחלה, היינו שהאמנם שאין לנו להנות מהמצוה שעשינו, מכל מקום כל זה הוא רק בדיעבד, היינו לאחר שכבר עשה המצוה אז לא ינה ממנה, ויהיה לבו נשבר בקרבו שמא לא קיים המצוה בדחילו ורחימו כראוי, אבל לכתחלה היינו טרם עשיית המצוה אדרבה מצות להנות נתנו, דצריך להיות מלא שמחה על שזכה ובא לידו לקיים מצות השי"ת, וירון לקיים מצות בוראו בתשוקה ואהבה עזה, עכ"ד.

ואפשר להרחיב בביאור הענין, על פי מה שכתב בערוגת הבושם (פ' שופטים) אמרו עליו על הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע שהיה

לקיים מצות מצה שהוא מדאורייתא וכן מצות מרור שהוא מדרבנן וד' כוסות שהוא מדברי קבלה, בודאי שכל אחד זכה להתעלות במדריגות גבוהות ורמות, והוא דבר ברור כי כל איש ישראל נתעלה בימים הללו, ועל כן בעת נעילת החג האדם מביט על עצמו ואינו מכיר את עצמו כי נשתנה לאיש אחר על ידי קדושת אכילת מצה, וכל המעשים טובים שעשה לפני שבוע כאין וכאפס נחשבו לפניו, כי עכשיו כבר הוא במדריגה יותר גבוה, ועל כן מזה יפו פעמי"ך בנעלים, הדפיקות הלב שיש לו לאדם בראותו שמעשיו של אתמול כלא היו מאחר שכבר נתעלה במדריגה, וזה יפה מאד.

ובעמדינו בעת נעילת החג ואנו מתפרדים מן החג הקדוש הזה, עלינו להמשיך עלינו השפעת המצה לכל השנה, וכתב החתם סופר מצ"ה ראשי תיבות מ'כל צ'רה ה'צילנו, מצה הוא מיכלא דאסוותא, להשפיע רפואת הנפש, ומיכלא דמהימנותא, ומסגולת המצה נשפע לבני ישראל רפואות וישועות בגשמיות וברוחניות, ונזכה להמשיך השפעת הד' כוסות, דכו"ס בגימטריא פ"ו כמנין שם אלהי"ם, וד' פעמים כוס הוא להמתיק הדינים משם אלהי"ם, ואנו מתפללים להשי"ת כאשר זכינו לסדר אותו, שזכינו לקיים כל מצות הלילה ועשינו זכר לפסח וחגיגה, כן נזכה לעשותו, לשנה הבאה בירושלים, ונזכה להקריב את הפסח במועדו כהלכתו, וכימי צאתנו ממצרים יראנו נפלאות ונזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

אבל אתה הרי נשאת באותו מדריגה שהיית מלפני עשרים שנה. וכמו כן אחר שעוברים ימי החג, כל אחד נשתנה לאדם אחר על ידי קדושת המצות, ובפרט על ידי מצות אכילת מצה, וכמו שכתב א"ז זללה"ה בייטב פנים (מאמר דבר הגדה) על אמרם ז"ל (קידושין לה.) עוגות שהוציאו ממצרים טעמו בהן טעם מן. ביאור הענין ע"ד שפירש רבינו הקדוש מהר"מ זללה"ה מרימנוב ויאמרו איש אל אחיו מן הוא וגו' (שמות טז טו), כי המן הוא לחם שמלאכי השרת אוכלים אותו (יזמא עה:), כדכתיב (תהלים עח כה) לחם אבירים אכל וגו', והיה מזכך את גופם ומטהר ומקדש נפשם רוחם ונשמתם, עד שהיו מוסיפין והולכין יום יום במדרגה יותר גבוה ביתר שאת ויתר עוז לשמור משמרת ה', על כן ויאמרו איש אל אחיו מן הוא, היינו אחיו, כי לא ידעו מה הוא היינו אחיו, כלומר באיזה מדרגה הוא אחיו, כי אינו כתמול שלשום, כי אם גבוה על גבוה, עכ"ד.

וכמו כן ענין אכילת מצה הנקרא (זוה"ק תצוה קפג) מיכלא דאסוותא מיכלא דמהימנותא, והיה מזכך אותן ביתר שאת, עד שבאו בלילה ההוא לגדלות המוחין מבלעדי הקטנות כנודע ממרן האר"י ז"ל. והיינו בחינת מן, שהיו שואלים זה על זה מה הוא, עכ"ד. וזה שאומרים לבן החכם, אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, אפיק"ו מ"ן, שישפיע בו בחינת המן שישתנה לאיש אחר עד שלא יכירו בו, ולזה צריך שישאר טעם מצה בפיו על כל השנה, שישאר רישומא דקדושה של המצה שישתנה האדם לאיש אחר.

ומעתה י"ל כי אחרי עבור חג הפסח ובני ישראל ערכו את הסדר כהלכתו, וכו'

דרשה לפני קריאת התורה מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בחומר איסור שיחה בשעת התפלה וקריאת התורה

שב"ק פרשת שמיני שנת תשס"ב לפ"ק בביהמ"ד הגדול בקרית יואל יצ"ו

שחרית) ברוך אלהינו שבראנו לכבודו וגו' וחיי עולם נמט בתוכינו"ו דייקא, היינו בתוך המעינים להזהירם ממאכלות אסורות, שעל ידם הלב במאסר. ועל זה אמר הוא יפתח לבנ"ו, כלומר מן המאסר המשומר, בתורת"ו שהזהירנו את זה תאכלו וזה לא תאכלו, וממילא כשהלב פתוח ישים בלבינו אהבתו ויראתו ולעשות רצונו וכו', עכ"ד.

אמנם יש לומר בביאור הענין באופן אחר קצת, דהנה חוץ הזהירות והשמירה ממאכלות האסורות התלוי בפה כמבואר בפרשיות הללו, עוד צריך האדם לשמור את פיו ולשונו מדיבורים האסורים, כי זה פוגם את נפשו ומרחיקו מן הקדושה, ובפרשת השבוע מצינו מיתת שני בני אהרן, ומבואר במדרש (תנחומא אחרי ס"ו) אחד מ"ד שלכך מתו נדב ואביהוא מחמת שפגמו בלשונם שלא כהוגן שדברו על משה ואהרן, ובשביל זה נענשו בעונש גדול כל כך. ואשר על כן בשבת זה שאחר הפסח שהוא סוד פה-סח (פרע"ה שכ"א פ"א), מנהג ישראל תורה לנקוד החלות במפתח, כי המפתח הוא הפותח את הפותחת ומסגירו,

מנהג ישראל תורה לנקוד החלות

בשבת שאחר הפסח במפתח. וא"ו זללה"ה ברב טוב בפרשתן כתב בביאור הענין, על פי מה דמבואר בזוהר הקדוש (פרשתן מא:) כי הדברים האסורים מטמטמין הלב, כי הן הם מסט"א, והאוכל מהם נמסר הלב ביד הסט"א. והאלגזי פירש הכתוב (משלי ד כג) מכל משומר (היינו מאסר) נצור לבך, כי ממנו תוצאות חיים, היינו חיים הרוחני דבוק באלהים חיים. ובהשומר ממאכלות אסורות ממילא יחפוץ הלב לדבק בו יתברך ולעשות רצונו. ולכן בשבת שמיני שחל אחרי פסח, או פרשת אחרי שחל לפעמים אחרי פסח, שבהן נאמרו להשומר ממאכלות אסורות ומערייות שהן מסט"א, שהן מפתח של הלב להוציאו מסט"א, על כן נוהגין לעשות החלות במפתח, להורות על זה שמה שנאמר בפרשיות הללו, הן המפתח לפתוח הלב לעבדו בכל דבר, כנאמר (ויקרא יא מה) כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכ"ם לאלהים, כלומר שיחא גם אכילה ושתיה וכל צורכיכם לאלהים. וזה שאנו אומרים בכל יום (תפלת

והוא בא להורות על הפה, שצריך להיות לפעמים פה פתוח לדבורי קודש, ולפעמים צריך לסגור הפה ולמנוע את הדיבור במקום ובזמן האסור.

ומכאן אזהרה יוצאת עד כמה צריך כל אחד ואחד לשמור את פיו מדיבורים האסורים ומלדבר במקום האסור, וכמבואר בשולחן ערוך (או"ח סימן קמ"ז ס"ב) איסור שיחה בשעה שהתחיל הקורא לקרוא בספר תורה, ועל השם בשעת חזרת הש"ץ כתב המחבר (או"ח סימן קכ"ד ס"ז) שהוא חוטא וגדול עונו מנשוא, ודבר זה גורם עלבון נורא ובזיון התורה, ובספרי היראה הזהירו כי על זה נאמר (במדבר טו לא) כי דבר ה' בזה וגו'.

והנה בטעם שהזהיר התורה על הפרשה ממאכלות אסורות, כתב בספה"ק קדושת לוי בפרשתו, בטעם שצוה הכתוב במאכלות אסורות וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אליהם דברו וגו' זאת החיה, דיל"ד מאי לאמר אליהם. אך ביאור הענין דהנה רשיו"ל כתב על הפסוק (שמות ב כז) האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העבריות, שהחזירתו על מצריות הרבה לינק ולא ינק, לפי שהוא עתיד לדבר עם השכינה לפיכך לא רצה לינק מטמא, משום שעתיד לנבא לישראל מפני השכינה. והרמב"ן הקדוש (ויקרא יא ח) כתב מה שאסרה לנו התורה אלו הטמאים, משום

שאלו מולידים טבע אכזריות בגוף האדם, וישראל עם קדוש צריכין להיות להם מדת החסד, והנה אמרו חז"ל (תנחומא מקץ ס"ב) לעתיד לבא עתיד הקב"ה לדבר עם כל איש מישראל, כמו שנאמר (ויאל ג א) ונבאו בניכם ובנותיכם, ונמצא כיון שהקב"ה ידבר עמם, איך שייך שהפה שאכל דבר עמו השכינה. וזהו הרמז וידבר וגו' לאמר אליהם, הרמז שאני עתיד לאמר אליהם לכל אחד ואחד, ולכך לא יאכלו דבר טמא, עכ"ד. (וע"ע בויק"ר פ"ג ס"ג שהנזהר ממאכלות אסורות בעוה"ז יזכה לאכול סעודת צדיקים לעת"ל.) ובודאי מכלל הן אתה שומע לאו שבאם האדם נכשל במאכלות אסורות ח"ו, לא יזכה לדבר עם השכינה לעתיד לבא.

וכיוצא בזה מבואר בגודל ענין שמירת הפה ממאכלות האסורות ומדיבורים האסורים, בדברי הזהיר הקדוש בפרשתו (דף מא.) כתיב (תהלים לד יג) מי האיש החפץ חיים וגו' נצור לשונך מרע וגו', וכתיב (משלי כא כג) שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו. מי האיש החפץ חיים, מאן חיים, אלא אלין חיים דאקרון עלמא דאתי, וחיים תמן שריין, מאן דבעי חיים דלעילא למהוי ליה חולקא בהו, ינטר פומא מכלא ינטר פומיה ולישניה, ינטר פומיה ממכיכלא וממשתיא דמסאב לנפשא, ומרחקא לבר נש מאינן חיין, וינטר לישניה ממילין בישין דלא יסתאב בהו ויתרחק מנייהו דלא יהא ליה חולקא בהו, עכדה"ק. מבואר מזה כי

המטמא את פיו במאכלות האסורות ומלכלך לשונו בדיבורים אסורים ח"ו, מרחק עצמו מחיי עולם הבא. ובכן נמצינו למדים גודל עונש השח במקום האסור כגון בשעת התפלה וקריאת התורה וגורם עלבון התורה הקדושה, שהוא מרחק עצמו מעולם הבא ולא יזכה לעתיד לבא ללמוד תורה מפי הקב"ה ח"ו.

ואשר על כן צריך האדם לחזרה מאוד בשמירת הפה והלשון מדיבורים האסורים, שלא ישיח בשעת קריאת התורה כדי שלא יגרום ח"ו בזיון התורה, אלא ישים מפתח לסגור פיו שלא לדבר במקום האסור, ובכל מקום ומקום אשר ישנם בני אדם שאינם נזהרים באיסור זה ואינם נמנעים משיחה בשעת קריאת התורה וגורמים עלבון נורא ובזיון התורה, חיובא רמיא על כל אחד ואחד לעמוד בעצמו על המשמר, להשגיח ולמנוע את בזיון ועלבון התורה הקדושה, וכל איש ירא ה' הרואה את חבירו השח בשעת קריאת התורה, יבקש ממנו שלא יפריע שמיעת קריאת התורה, ויזכירו על חומר האיסור ויתבע עלבון התורה. ובמיוחד אבקש את חברי הנהלת הקהלה המסורים בלב ונפש לכל דבר

שבקדושה, שגם הם יקחו חבל לעמוד על משמרת הקודש, ולחשים עינא פקיהא בירכתי ביהמ"ד למנוע השיחה בשעת קריאת התורה, וכל אחד יעזור להם ויהיה כבוד התורה הקדושה יקר בעיניו למנוע את שכיניו מדיבור ושיחה במשך קריאת התורה.

ולעומת זה שכר טוב מגיע לחתולכים בתמים, וכל איש השומר פיו ולשונו יזכה לחיי העולם הבא, וללמוד תורה מפי הקב"ה לעתיד לבא. וזהו ביאור אמרינו (בתפלה שחרית) הוא יפתח"ה לבינו בתורתו, שהוא מלשון מפתח, כי בזכות שנשמור מפתח הפה המסורה בדינו, להשתמש בו בעת הצורך לסגור ולפותחו, יפתח ה' לבינו בתורתו, ללמוד תורה מפיו ית"ש לעתיד לבא.

ובזכות זה יפתח השי"ת את לבינו בתורתו גם בעולם הזה שנוכה להבין ולהשכיל בתוה"ק, ויפתחו לנו ארובות השמים להוריק לנו שפע ברכה והצלחה וכל מיילי דמיטב, ואמרו חז"ל (תענית ב.) דשלשה מפתחות ביד הקב"ה שלא נמסרו ביד שליח, ובזכות שמירת מפתח הפה נזכה להשפעת המפתחות שהם ביד הקב"ה, ובקרוב נזכה כולנו לביאת הגואל בב"א.

מפעל "קמחא דפסחא"

שע"י קהל יטב לב ד'סאטמאר בני ברק
בנשיאות ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

הוד והדר פעלם וצדקתם עומדת לעד

בעבור עלינו לטובה ימי חג הפסח, לא נוכל להתעלם מלהביע בזה רגשי הודאה ושבח, קדם הני אנשים חשובים קרואי מועד, רודפי צדקה וגומלי חסד, אשר השליכו עצמם מנגד בערבי פסחים חשיכה כאורה, ובאו בעזרתנו ברוח נדיבה ומסורה, שנוכל לחלק החלוקה הגדולה של קמחא דפסחא למען הנצרכים בקרב קהילתנו המעטירה, מפרסמין עושי מצוה לשם ולתפארה.

בראש ובראשונה, יתברך בכל מידה נמנה, ידידנו החשוב המסור לטובת קהילתנו בכל עת תמיד, על כל מכיריו נערץ ונכבד, מקבל את כל אדם באור"ה, הוא הגבר אשר לא שבת בהתמסרות עצומה עד אין לשערה, לשלוח לנו סכום גדול לעזרת משפחות אנ"ש וכלי הקודש בתוככי מוסדותינו המפארה,

הרה"ח ר' אורי שווארץ שליט"א

מנכ"ל מוסדותינו הק' בקרית יואל יע"א

ובהודמנות זו נביע לפניו ברכת מול טוב לרגל שמוחת באורו נבדתי במרות שתחי' למו"ט בת חתנו כבנו הרה"ג ר' יודא פרידמאן שליט"א

אתו עמו יתברכו בניו היקרים והחשובים, כלם ברורים ואהובים, שעמדו ליטני בעבודת הקודש, בלב נפש,

מוה"ר בנימין זאב הי"ו - מוה"ר אליעזר דוד הי"ו - מוה"ר יואל הי"ו - מוה"ר יעקב הי"ו

והנה כי כן ימריכו ידידנו היקרים והחשובים השותפים לדבר מצוה, שנשלחו חלק בראש לבוא בעזרתנו במסירות רבה עד אין קצבה,

הרה"ח ר' יעקב פארגעס הי"ו הרה"ח ר' אהרן ראלניצקי הי"ו
קרית יואל יע"א

הרב בעריש ראזנבערג הי"ו מוה"ר חיים הערש אפעל הי"ו
וויליאמסבורג יע"א

ואלו מוסקי על הראשונים, ידידנו החשובים והנאמנים, שעמדו לנצח על מלאכת הקודש בעריכת המסיבות הנדררות לטובת מפעלנו, ואודות עזרתם עלה בידנו להאיר לקראת חג הפסח את בתי אנשי שלומנו,

הרבי הנכבד והנעלה, נודע לשם ולתפארה

מוה"ר ברוך מרדכי דרעזנער הי"ו

מוה"ר יואל קויפמאן הי"ו, מטעם ביתה"ד הגדול

מוה"ר יואל לאנדא הי"ו מוה"ר שלמה דוב ווידער הי"ו

מוה"ר מרדכי יונה ווידער הי"ו מוה"ר אליעזר דוד גליק הי"ו

מוה"ר יואל עפשטיין הי"ו

על אשר ערכו את המסיבה בויליאמסבורג יע"א

בראש ובראשון, העסקן הנמרץ המסור למענינו בכל זמן

מוה"ר זלמן לייב סופר הי"ו

מוה"ר יחזקאל ברח"א בראך הי"ו

והרב איתמר מייזליש הי"ו

על אשר ערכו את המסיבה בקרית יואל יע"א

אשר יסכים שזכותם להאיר בתי נצרכי אנ"ש לחג המצות, אודות עזרתכם המסורה יכלו לערוך את הו"ט ברחבות ובדיעות, חלק כחלק תאכלו להתברך ברב ברכות ושובע שמוחות, אושר ועושר ודחי נחת, וכט"ס.

חמברכים ברגשי הודאה והערכה, בשם מאות משפחות אנ"ש אסיפי התודה והברכה

מפעל קמחא דפסחא

שע"י קהל יטב לב ד'סאטמאר בני ברק יצ"ו

קדוץ שדך נישוואתן "ברך משה" דהסדרי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקדוש מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעעווי"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעמו"מ

"ברכת מזל טוב"

הננו משגרים ברכת מזל טוב ולבבית לאנשי החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרה"ח ר' דוד מאיר ווייס שליט"א, ירושלים

ולאביו הרה"ח ר' ישכר דוב ווייס שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' נחמן יאקאב שליט"א

לאירוסיו בנו - נכדם הבה"ח משה הי"ד תלמיד ישיבתנו

הרב ר' נפתלי צבי בראדי שליט"א

לאירוסיו בתו

הרב ר' פנחס ברוך לעבאוויטש שליט"א

ולאביו הרב ר' צבי אלימלך לעבאוויטש שליט"א

ולחותנו הרב ר' מנחם מענדל דאוידאוויטש שליט"א

להכנס בנו - נכדו הב' אברהם שלמה נ"ד לעול התורה והמצוות

הר"ר חיים דוב בנעט הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' יצחק בנעט שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' שניאור זלמן טאבאק שליט"א

ולח"ו הרה"ח ר' משה עסטרייכער שליט"א

להכנס בנו - נכדם הב' יוסף יושע נ"ד לעול התורה והמצוות

הר"ר משה דוד בנעט הי"ד

ולאביו הרב ר' עזרא בנעט שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' יהושע קליין שליט"א

ולזקינו הרה"ח ר' יצחק בנעט שליט"א

להולדת בנו - נכדם

הר"ר יחיאל מייכל בערקאוויטש הי"ד

ולאביו הגאון הגדול דומ"ץ קרית יואל שליט"א

ולחותנו הרב ר' משה מנחם כהנא שליט"א, רב דביהמ"ד אוהל יהושע

להולדת בנו - נכדם

הר"ר ישראל יצחק ווייס הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' שרגא ווייס שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' שלמה דוב ביקסנשפאן שליט"א

להולדת בתו - נכדתם קידושא רבא בבית מדרשינו בשכונ

הר"ר יושע פאליק שווארץ הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' משה שווארץ שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' יעקב קליין שליט"א

להולדת בנותיו - נכדותיהם קידושא רבא בבית מדרשינו בוכרון מאיר

קדו

"נפש חיה"

ע"ש הרבנות הצדיקות

מרת ח' מייזליש ע"ה

בת מרן רבינו משה ז"ע

נלב"ע ח' שבט תשנ"ג

☆ ☆ ☆

קדו

"חסדי מנחם משה"

ע"ש

ר' מנחם משה גאנץ

ז"ל

ב"ר דוב ז"ל

נלב"ע י"ג מנחם אב תשנ"ב

☆ ☆ ☆

קדו

"תהלה לדוד"

ע"ש ר' משה דוד

מעלער ז"ל

ב"ר יחזקאל משה ז"ל

נלב"ע י"א תשרי תשמ"ח

☆ ☆ ☆

קדו

"אב"ן ישראל"

ע"ש ר' אברהם נתן

בערנאט ז"ל

ב"ר ישראל ז"ל

נלב"ע מ"ו חשוון תשל"ו

☆ ☆ ☆

קדו

"ציון לנפש חיה"

ע"ש ר' בן ציון בנעט

ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל

נלב"ע מ' שבט תשנ"ג

והנחת מרת חיה ע"ה

ב"ר יהושע ז"ל

נלב"ע י"א סיון תשנ"ה

☆ ☆ ☆

קדו

"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' אלכסנדר

בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל

נלב"ע כ"ג ניסן תשנ"ו

והנחת מרת רייזל ע"ה

ב"ר אפרים ז"ל שמעון

נלב"ע ח' טבת תשנ"א

☆ ☆ ☆

קדו

"ממכון שבתו

השניח"

קדו

"חסדי שלמה זלמן"

ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל

בן ר' מרדכי ווירצבערגער ז"ל

נלב"ע ח' כסלו תשס"ב

☆ ☆ ☆

קדו

"חסדי ישראל יעקב"

ע"ש ר'

ישראל יעקב אייזנבערגער ז"ל

נלב"ע מ"ו אייר תשנ"ו

ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם

מענדל ז"ל נ' כ"ו סיון תשנ"ה

ואמו מרת דינה ע"ה

ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל

נלב"ע כ"ט תמוז תשנ"ג

☆ ☆ ☆

קדו

"חסדי שמואל וחנה"

ע"ש

ר' שמואל זאב לעווי ז"ל

ב"ר יעקב דוב ז"ל

נלב"ע ג' תשרי תשנ"ח

והנחת מרת חנה ע"ה

ב"ר חיים משה ז"ל

נלב"ע י"ב חשוון תשל"ו

☆ ☆ ☆

קדו

"אנשי ח"י"

ע"ש

ר' אביגדור פרידמאן ז"ל

ב"ר נחמי ז"ל

נלב"ע ו' שבט תש"ג

והנחת מרת חנה לאה ע"ה

ב"ר יעקב פרענקל מבי"ח ז"ל

נלב"ע ב' אלול תשמ"ג

☆ ☆ ☆

קדו

"צב"א מרו"ם"

ע"ש ר'

צבי אלימלך געלבמאן ז"ל

ב"ר אברהם ז"ל

נלב"ע ד' אלול תשנ"ט

והנחת מרת בריינדל ע"ה

בת ר' מרדכי מנחם ז"ל

נלב"ע כ"ה תמוז תשנ"ט

☆ ☆ ☆

קדו

"אפרון נמט' ד' שמעון"

ע"ש ר' שמעון דאסקאל ז"ל

בן ר' שניאור זלמן ז"ל

נלב"ע ד' מנחם אב תשנ"ח

☆ ☆ ☆

קדו

"זכרון חיים צבי"

ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל

ב"ר חוקי איתמר טובי ז"ל

נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ה